

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY
CHRZYPSCO WIELKIE NA
LATA 2026-2032**

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkich osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano czcionkę bezszeryfową, odpowiednią interlinię oraz opisy alternatywne do map i grafik.

Spis treści

Wprowadzenie	5
Podstawa prawna.....	6
Część I Uwarunkowania społeczne w gminie Chrzypsko Wielkie	8
Ogólna charakterystyka gminy Chrzypsko Wielkie	9
Uwarunkowania społeczne	10
1. Demografia	10
2. Ochrona zdrowia.....	13
3. System bezpieczeństwa	15
4. System edukacji	16
5. Organizacje społeczne	17
6. Podmioty ekonomii społecznej.....	18
7. Środowiskowy Dom Samopomocy	19
8. Instytucje kultury	20
9. Bezrobocie	21
10. Podmioty gospodarcze	23
11. Zasoby przyrodnicze i turystyczne.....	26
Część II Problemy społeczne na terenie gminy Chrzypsko Wielkie.....	30
Charakterystyka pomocy społecznej.....	31
1. Beneficjenci pomocy społecznej.....	31
2. Pomoc materialna i finansowa	33
3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej	36
4. Wsparcie w postaci dożywiania.....	37
5. Świadczenia i usługi opiekuńcze	38
6. Asystent rodziny	41
7. Zjawisko uzależnień i przemocy domowej	44
8. Problemy społeczne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych	49
Analiza SWOT	58
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	60
Cele strategiczne i operacyjne	62
Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi	64

Kierunki działań w ramach polityki społecznej	66
System zarządzania, monitoringu i ewaluacji	77
Spis map, schematów, tabel, wykresów	78

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026–2032 to całościowy dokument planistyczny, którego zadaniem jest rozpoznanie, analiza oraz wskazanie kierunków działań ukierunkowanych na skuteczne przeciwdziałanie i ograniczanie zjawisk takich jak wykluczenie społeczne, ubóstwo, bezrobocie, przemoc domowa, trudności zdrowotne, uzależnienia czy inne czynniki zagrażające spójności społecznej. Powstał on w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy oraz na uwarunkowania demograficzne, gospodarcze i społeczne, a także w zgodzie z obowiązującymi regulacjami prawnymi na szczeblu lokalnym i krajowym.

Opracowanie strategii poprzedziła diagnoza obecnej sytuacji społecznej, przygotowana w oparciu o dane statystyczne, analizę dokumentów strategicznych oraz przeprowadzone badania społeczne wśród mieszkańców gminy. Uwzględniono przy tym doświadczenia z dotychczasowej polityki społecznej oraz sprawdzone rozwiązania stosowane w innych samorządach.

Strategia ma charakter praktyczny – określa precyzyjne cele, kierunki działań i spodziewane rezultaty, jakie gmina planuje osiągnąć w ciągu sześciu lat. Jej głównym zadaniem jest poprawa jakości życia mieszkańców, aktywizacja społeczna oraz integracja osób i rodzin zagrożonych marginalizacją. Realizacja dokumentu ma ponadto przyczynić się do zwiększenia skuteczności lokalnej polityki społecznej oraz do budowania większej solidarności we wspólnocie lokalnej.

Dokument ten stanowi podstawę planowania działań samorządu w obszarze polityki społecznej, aplikowania o środki zewnętrzne (m.in. z funduszy unijnych i krajowych), a także monitorowania i oceny skuteczności podejmowanych działań. Strategia pozostaje dokumentem otwartym, możliwym do uzupełniania i modyfikowania wraz ze zmieniającymi się potrzebami mieszkańców i warunkami zewnętrznymi.

Strategia została podzielona na dwie główne części:

1. **Uwarunkowania społeczne w gminie Chrzypsko Wielkie** – przedstawiające kluczowe informacje o gminie, jej mieszkańcach, systemie edukacji, bezpieczeństwa, zasobach przyrodniczych i turystycznych, instytucjach kultury oraz rynku pracy.

2. **Problemy społeczne w gminie** – zawierające analizę funkcjonowania pomocy społecznej oraz diagnozę najważniejszych problemów, opartą na przeprowadzonych badaniach społecznych.

Podstawa prawna

Podstawą prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego i jednocześnie wypełnia zalecenia art. 16 b pkt 2 wspomnianej ustawy w zakresie zawartości dokumentu, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej,
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz ram finansowych i wskaźników działań.

Do aktów prawnych regulujących treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2032 można zaliczyć ponadto:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawę z dnia 13 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

- ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawę z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawę z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych.

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE GMINY

Ogólna charakterystyka gminy Chrzypsko Wielkie

Gmina Chrzypsko Wielkie to gmina wiejska zlokalizowana w województwie wielkopolskim, w powiecie międzychodzkim. Gmina położona jest w północno-zachodniej Wielkopolsce, ok. 60 km od Poznania i należy do najmniejszych gmin regionu, a równocześnie do najbardziej atrakcyjnych turystycznie. Teren gminy leży w obrębie Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego, co nadaje mu znaczne walory przyrodnicze i krajobrazowe. Powierzchnia gminy wynosi 84,33 km², co stanowi 11,45% powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 38 os./km². Na koniec grudnia 2024 r. gminę zamieszkiwało łącznie 3 177 mieszkańców, w tym 1 538 kobiet. Gmina Chrzypsko Wielkie sąsiaduje z następującymi gminami: Kwilcz, Pniewy, Sieraków, Wronki.

W skład gminy wchodzi 13 sołectw: Białcz, Charcice, Chrzypsko Małe, Chrzypsko Wielkie, Białokosz, Łężce, Łęzeczki, Mylin, Ryżyn, Orle, Wielkie, Śródka-Strzyżmin i Gnuszyn.

Mapa 1 Położenie gminy Chrzypsko Wielkie w powiecie międzychodzkim

Źródło: <https://powiatmiedzychodzki.pl/strona/lokalizacja>

Jednostkami organizacyjnymi gminy są:

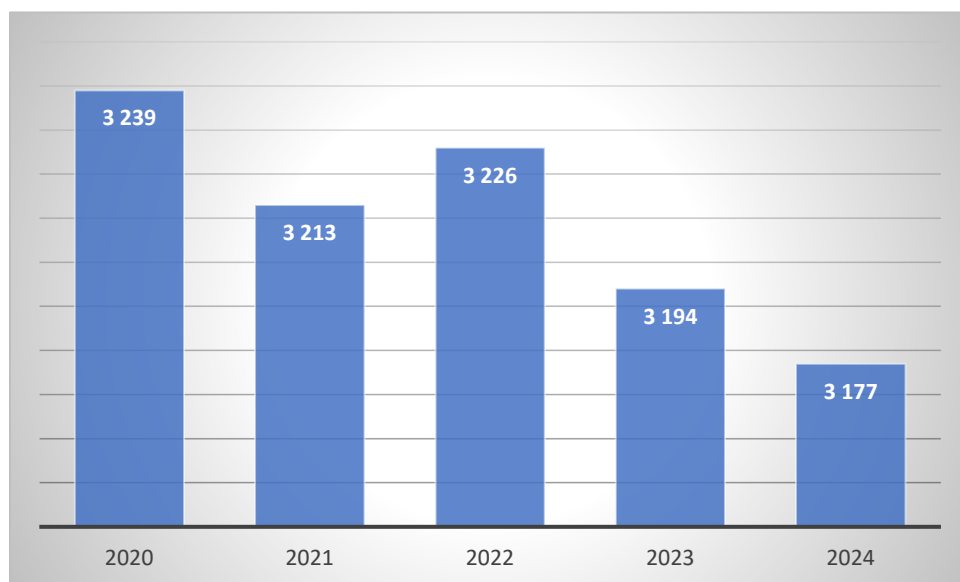
1. Ośrodek Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie,
2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Chrzypsku Wielkim,
3. Zespół Szkół w Chrzypsku Wielkim,
4. Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Chrzypsku Wielkim,
5. Gminna Spółka Komunalna Sp. z o.o. w Chrzypsku Wielkim.

Uwarunkowania społeczne

1. Demografia

Na dzień 31 grudnia 2024 r. gminę Chrzypsko Wielkie zamieszkiwało łącznie 3 177 mieszkańców, w tym 1 538 kobiet oraz 1 639 mężczyzn. Gmina charakteryzuje się niewielkim spadkiem liczby mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 62 osób. Spadek ogólnej liczby ludności jest zjawiskiem charakterystycznym dla większości gmin w Polsce, z uwagi głównie na ujemny przyrost naturalny, a także migracje młodych osób do większych aglomeracji miejskich.

Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

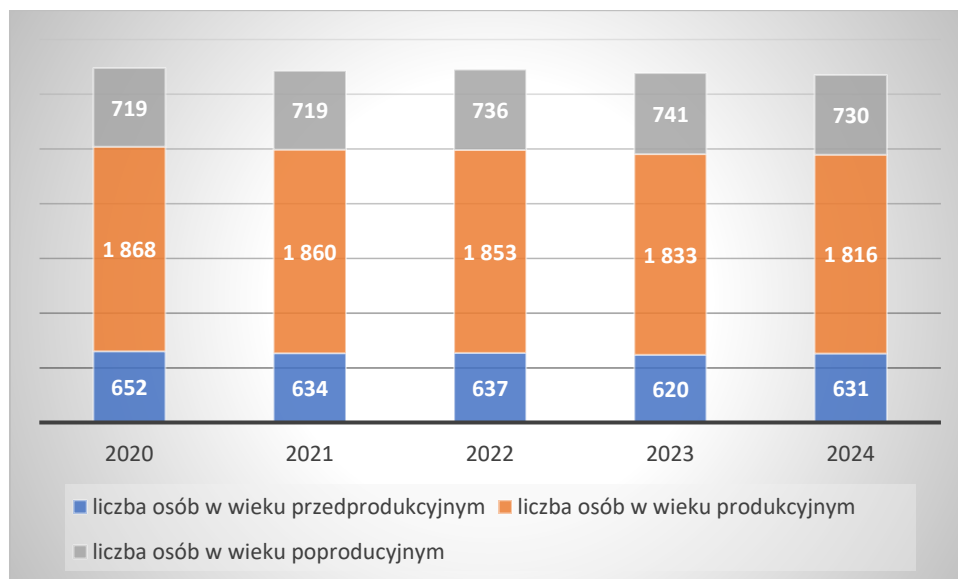

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Liczba ludności w funkcjonalnych grupach wiekowych w analizowanych latach 2020-2024 wskazuje na tendencję spadkową liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W 2024 r. odnotowano 631 osób w wieku

przedprodukcyjnym, co wskazuje na spadek liczby osób do 17 roku życia o 21 osób w stosunku do roku 2020. W tym samym okresie liczba osób w wieku produkcyjnym uległa zmniejszeniu o 52 osoby. Tendencją wzrostową charakteryzuje się stan liczby osób w wieku poprodukcyjnym, których systematycznie przybywa. W 2025 r. na terenie gminy zamieszkiwało 730 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na ich wzrost o 21 w porównaniu do 2020 r.

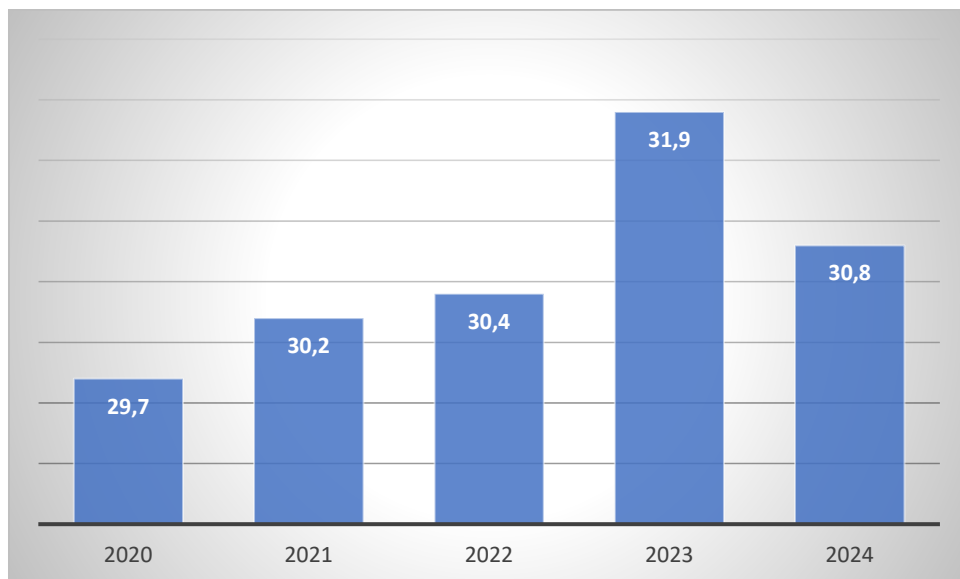
Wykres 2 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy Chrzypsko Wielkie jest zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia rozwoju społecznego, gdzie przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym. Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, w 2024 r. dla gminy Chrzypsko Wielkie wynosił 30,8 punktów procentowych i w stosunku do roku 2020 uległ zwiększeniu o 1,1 punktów procentowych. Jest to niewielki wzrost w porównaniu z innymi gminami w powiecie i w województwie. Jednakże wzrost liczby osób starszych ma szczególne znaczenie w kontekście rozwoju dalszej polityki społecznej i senioralnej, która będzie wymuszała podjęcie odpowiednich działań na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym, wspierania ich w codziennym funkcjonowaniu, organizacji odpowiedniej opieki wytnieniowej oraz aktywizowaniu ich do zachowania aktywności społecznej.

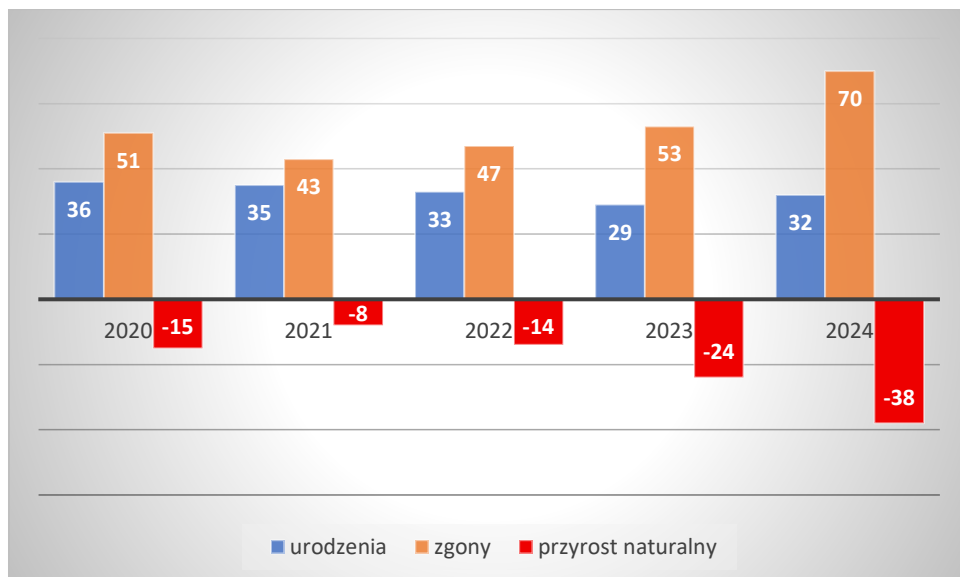
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności na terenie gminy wynika również z ujemnego przyrostu naturalnego, który jest skutkiem mniejszej liczby nowych urodzeń na terenie gminy. W 2024 r. odnotowano 32 urodzenia oraz 70 zgonów. Wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -38 osób, co jest wynikiem największym w porównaniu z poprzednimi latami. W ostatnim roku odnotowano zdecydowanie większą liczbę zgonów niż urodzeń.

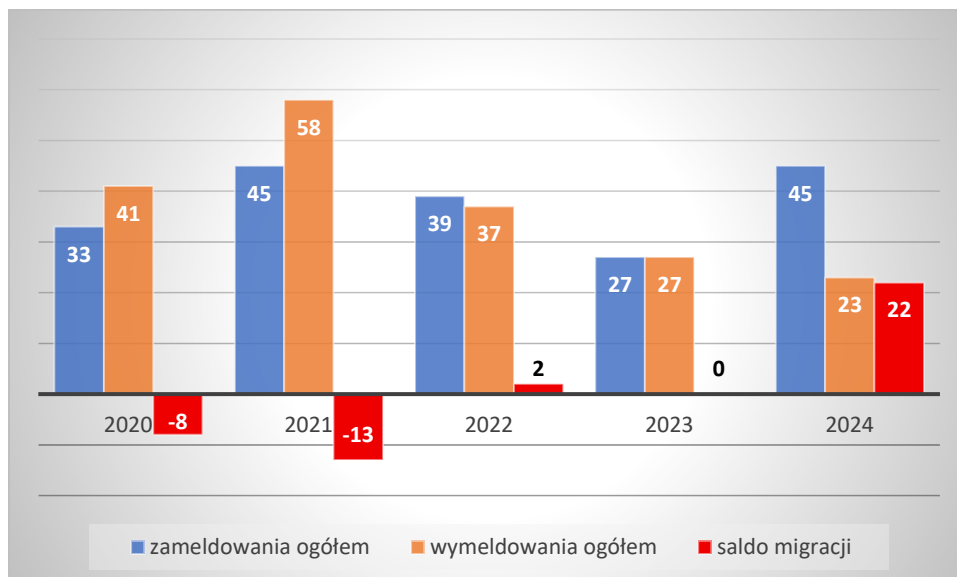
Wykres 4 Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Z kolei saldo migracji na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w 2024 r. wynosiło +22 osoby, co wskazuje, że w ostatnich latach przybywa mieszkańców spoza gminy, a zmniejsza się liczba osób ją opuszczających.

Wykres 5 Saldo migracji w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy – określane mianem depopulacji – stanowi jedno z kluczowych wyzwań, szczególnie dla samorządów o charakterze wiejskim, takich jak gmina Chrzypsko Wielkie. Zjawiska takie jak ogólny spadek populacji, wzrastający udział osób starszych czy ujemny przyrost naturalny wskazują na istotne zmiany demograficzne zachodzące na tym obszarze, które wpisują się w szersze tendencje obserwowane w województwie wielkopolskim. Z punktu widzenia sytuacji społecznej nie są to zjawiska korzystne, ponieważ prowadzą do zmniejszenia liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym przy równoczesnym zwiększaniu się populacji seniorów. W konsekwencji w nadchodzących latach lokalna polityka społeczna będzie musiała położyć szczególny nacisk na wsparcie tej grupy – zarówno poprzez rozwój i intensyfikację usług pomocowych, jak i poprzez tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji oraz integracji osób starszych w życiu wspólnoty.

2. Ochrona zdrowia

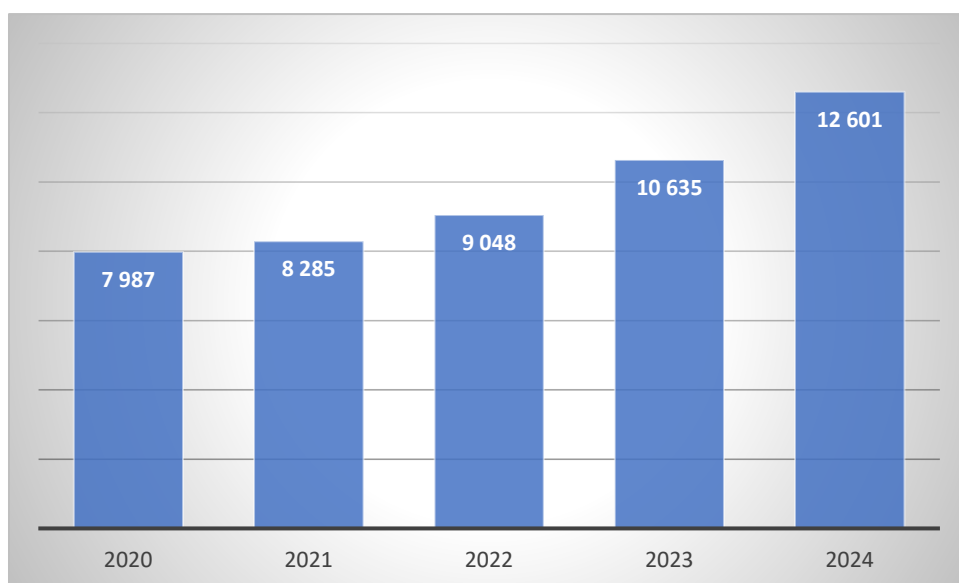
Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie funkcjonuje jeden publiczny podmiot prowadzący działalność w zakresie wykonywania podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców. Jest to Wielkopolska Przychodnia Sportowo-Lekarska z Poznania. W Chrzypsku Wielkim dostępne

są również prywatne gabinety lekarskie MEDICINE, gabinet położnej środowiskowej, dwa gabinety pielęgniarstwa środowiskowej oraz dwie prywatne apteki.

Liczba udzielanych porad lekarskich na terenie gminy w ostatnich latach systematycznie rośnie. Po okresie pandemii i ograniczonego dostępu do podstawowej opieki medycznej zauważalny jest wzrost udzielanych porad. W 2020 r. podczas lockdownu odnotowano 7 987 udzielonych porad lekarskich, z kolei w 2024 r. – 12 601 porad oraz 272 teleporady.

Systematyczny wzrost liczby porad może wynikać również z procesów demograficznych, gdzie wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, która stanowi najliczniejszą grupę beneficjentów ośrodków zdrowia.

Wykres 6 Liczba udzielanych porad lekarskich na terenie gminy w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2024 r. gmina nie realizowała żadnych indywidualnych programów profilaktycznych. Natomiast firma Mamm-Med. Sp. z o.o. oraz NZOZ LAGRO Sp. z o.o. wykonały bezpłatne badania mammograficzne w ramach realizacji Programu „Profilaktyka raka piersi – etap podstawowy” skierowany do mieszkanki z terenu gminy. Gmina współpracowała również z Ośrodkiem Profilaktyki i Epidemiologii Nowotworów im. Aliny Pienkowskiej w Poznaniu. W ramach tej współpracy także odbyły się badania mammograficzne.

Na terenie Zespołu Szkół w Chrzypsku Wielkim zrealizowano w klasach V-VIII Ogólnopolski Program Profilaktyki Czerniaka. W 2024 r. gmina współpracowała również z salonem optycznym TOP-OPTYKA, który wykonał bezpłatne badania komputerowe wzroku dla

mieszkańców gminy. Z kolei współpraca z Gabinetem Protetyki Słuchu T.Jaudia z Szamotuł przyczyniła się do przeprowadzenia bezpłatnych badań dla pracowników Urzędu Gminy.

3. System bezpieczeństwa

Jednym z kluczowych zadań gminy jest dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców i porządek publiczny. Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa publicznego są Ochotnicze Straże Pożarne (OSP). W gminie funkcjonuje 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Są to: OSP Chrzypsko Wielkie, OSP Białcz, OSP Charcice, OSP Gnuszyn, OSP Łężce, OSP Mylin, OSP Orle Wielkie oraz OSP Ryżyn. Tylko OSP Chrzypsko Wielkie zarejestrowana jest w KSRG.

Łącznie w OSP obecnych jest 204 członków. 107 osób posiada podstawowe przeszkolenie, a 28 posiada kurs kwalifikacyjny pierwszej pomocy. Na terenie gminy działa również Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, która zrzesza 25 członków.

Tabela 1 Liczba członków OSP na terenie gminy

OSP	Liczba członków ogółem	Liczba członków z przeszkoleniem podstawowym	Liczba członków posiadających kurs pierwszej pomocy	Liczba członków posiadających kurs ratownictwa wodnego
Chrzypsko Wielkie	31	31	15	7
Białcz	19	3	0	0
Charcice	29	17	3	0
Gnuszyn	16	11	2	0
Łężce	16	9	0	0
Mylin	34	19	5	0
Orle Wielkie	32	11	3	0
Ryżyn	27	6	0	0
RAZEM:	204	107	28	7

Źródło: Raport o stanie gminy Chrzypsko Wielkie za rok 2024, s. 7-8.

W 2024 r. odnotowano 84 zdarzenia, w tym: pożary -14, miejscowe zagrożenia – 58, fałszywe alarmy – 12, zabezpieczenie rejonu JRG Międzychód – 1. Analiza danych wskazuje na wzrost liczby pożarów na terenie gminy oraz fałszywych alarmów. Liczba miejscowych zdarzeń w stosunku do roku 2020 również uległa wzrostowi, co świadczy o większych zapotrzebowanych OSP na odpowiednie doszkalanie oraz doposażanie w celu prawidłowego dbania o bezpieczeństwa mieszkańców.

Tabela 2 Liczba udziału OSP w pożarach i zagrożeniach miejscowych

Wyszczególnienie zdarzeń	2020	2021	2022	2023	2024
Pożary	22	9	10	13	14
Miejscowe zagrożenia	27	45	91	51	58
Fałszywe alarmy	3	3	5	2	12
RAZEM	52	57	106	66	84

Źródło: Raporty o stanie gminy Chrzypsko Wielkie za lata 2020-2024

W każdym roku (oprócz okresu pandemii) OSP z terenu gminy organizowały zawody pożarnicze, w których udział brały straże z terenu gminy. Działalność OSP w gminie systematycznie się rozszerza, poprzez większy udział liczby młodych osób przystępujących do Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej. W 2020 r. liczyła ona 14 członków. Również OSP każdego roku doposaża swoje jednostki w nowy sprzęt oraz wykonuje remonty i modernizacje z funduszu sołectkiego. Wszelkie podejmowane działania mają na celu poprawę bezpieczeństwa w gminie.

4. System edukacji

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie system edukacji, wychowania i opieki nad dziećmi realizowany jest przez jedną placówkę oświatową: Zespół Szkół w Chrzypsku Wielkim, w skład którego wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika
- Przedszkole „U Reksia”

W 2024 r. w Zespole Szkół było 20 oddziałów, w tym 15 w szkole podstawowej i 5 w przedszkolu. Łącznie odnotowano 274 uczniów i 119 przedszkolaków. Liczba dzieci uczęszczających do placówek edukacyjnych na terenie gminy uległa niewielkiemu zwiększeniu w ostatnich 5 latach (o 10 dzieci).

Tabela 3 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

Placówka	2020	2021	2022	2023	2024
Szkoła Podstawowa	258	256	262	262	274
Przedszkole „U Reksia”	125	125	133	126	119
RAZEM	383	381	395	388	393

Źródło: Raporty o stanie gminy Chrzypsko Wielkie za lata 2020-2024

W 2024 r. w placówkach oświatowych gminy Chrzypsko Wielkie zatrudnionych było 34 nauczycieli oraz 17 pracowników administracji i obsługi. System edukacji w gminie Chrzypsko Wielkie zaspokaja potrzeby mieszkańców w dostępie do opieki i edukacji dla dzieci.

Gmina zapewnia dowóz dzieci do szkół i przedszkoli. W placówkach realizowane są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami, dydaktyczno-wyrównawcze, kompensacyjne, logopedyczne i inne. Zespół Szkół w Chrzypsku Wielkim w ramach możliwości finansowych modernizuje bazę dydaktyczną, doposażają ją w odpowiedni sprzęt oraz dokonuje bieżących remontów.

Placówki edukacyjne biorą czynny udział w realizacji różnych przedsięwzięć edukacyjno-wychowawczych, kształtując tym samym i rozwijając zainteresowania uczniów. Dodatkowo pozyskują także środki zewnętrzne na realizację różnych przedsięwzięć edukacyjnych oraz modernizację bazy dydaktycznej. W Zespole Szkół prowadzone są także dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, które wspierają wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży z terenu gminy.

5. Organizacje społeczne

W każdej gminie działalność organizacji pozarządowych stanowi istotny zasób wspierający rozwój społeczności lokalnej. Prowadzą one aktywność w takich dziedzinach jak kultura, profilaktyka, pomoc społeczna, promocja sportu, organizacja czasu wolnego i rekreacja. Dzięki realizacji swoich statutowych celów, inicjują liczne wydarzenia o zróżnicowanym charakterze, wpływając tym samym na kształtowanie życia społecznego. Ich obecność przyczynia się także do wzbogacenia oferty edukacyjnej i rekreacyjnej dla mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie działa kilka organizacji pozarządowych, do których należą m.in.:

1. Stowarzyszenie Chrzypski Sport,
2. Stowarzyszenie Klub Motocyklowy „Gang Dzikich Sielaw”,
3. Stowarzyszenie Wędkarzy „Sielawa”,
4. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Współpraca między samorządem lokalnym a organizacjami pozarządowymi przyjmuje każdego roku dwojaki charakter. Z jednej strony gmina Chrzypsko Wielkie udziela wsparcia finansowego na realizację zadań publicznych organizowanych przez podmioty III sektora, z drugiej wpiera organizacje w formie niefinansowej, poprzez pomoc w realizacji wielu

działań, doradztwo, wsparcie merytoryczne, organizacyjne i rzeczowe. W 2024 r. z dotacji samorządu skorzystały 4 organizacje na łączną kwotę 25 000 zł. W ramach realizowanych zadań publicznych organizowane są na terenie gminy zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, festyny, zawody i imprezy kulturalne, jak również działania ukierunkowane na aktywność seniorów.

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych na obszarze gminy odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu rozwoju społecznego jej mieszkańców. Stowarzyszenia angażują dzieci i młodzież, wspierają aktywność osób starszych, rozwijają pasje dorosłych oraz propagują sport, rekreację i aktywne formy spędzania wolnego czasu. Poprzez świadczenie różnorodnych usług na rzecz lokalnej społeczności, organizacje te przyczyniają się do poprawy jakości życia, przeciwdziałają zjawiskom patologicznym oraz wspierają integrację mieszkańców i wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego.

Rozwój liczby aktywnych organizacji powinien stać się jednym z filarów strategii rozwoju społecznego gminy, umożliwiając lepsze zaspokajanie potrzeb sportowych, rekreacyjnych i społecznych mieszkańców. W związku z tym działania samorządu lokalnego powinny koncentrować się na wspieraniu tworzenia oraz funkcjonowania organizacji pozarządowych, które – obok instytucji kultury – mogą pełnić istotną rolę w życiu społecznym i kulturalnym gminy.

6. Podmioty ekonomii społecznej

Podmioty ekonomii społecznej (PES) to organizacje, które łączą działalność gospodarczą lub usługową z działaniami na rzecz dobra wspólnego – czyli realizują cele społeczne, a nie wyłącznie ekonomiczne. Ich celem jest aktywizacja zawodowa, integracja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (bezrobotnych, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, długotrwale chorych, rodzin w trudnej sytuacji).

Typowe formy prawne podmiotów ekonomii społecznej:

- Spółdzielnie socjalne (np. spółdzielnie osób bezrobotnych lub niepełnosprawnych),
- Centra Integracji Społecznej (CIS) i Kluby Integracji Społecznej (KIS),
- Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ),
- Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ),
- Stowarzyszenia i fundacje prowadzące działalność odpłatną lub gospodarczą,

- Spółki non profit, w których zyski przeznaczone są na cele społeczne,
- Kooperatywy, spółdzielnie pracy, organizacje pozarządowe realizujące projekty integracyjne i usługowe.

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie nie występują podmioty ekonomii społecznej. Również na terenie powiatu międzychodzkiego ich liczba jest ograniczona (Klub Integracji Społecznej w Międzychodzie), co może pogłębiać izolację i wykluczenie osób ze szczególnymi potrzebami na terenie gminy i powiatu. Brak rozwiniętego sektora ekonomii społecznej ma istotne konsekwencje dla społecznego, gospodarczego i instytucjonalnego rozwoju lokalnego. Utrudnia on realizację celów polityki społecznej, ogranicza możliwości aktywizacji mieszkańców oraz osłabia współpracę pomiędzy instytucjami a społecznością. Podmioty ekonomii społecznej (takie jak spółdzielnie socjalne, CIS, KIS, fundacje zatrudniające osoby zagrożone wykluczeniem) tworzą miejsca pracy i ścieżki powrotu na rynek pracy dla osób, które nie radzą sobie w systemie rynkowym – np. długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, samotnych rodziców. Ich brak skutkuje brakiem lokalnych programów reintegracji zawodowej, koniecznością odsyłania mieszkańców do instytucji w innych powiatach, mniejszymi szansami na trwałe usamodzielnienie osób korzystających z pomocy OPS, a także utrzymywanie się zależności od świadczeń społecznych (zamiast ich wygaszania poprzez pracę i integrację).

Realizacja polityki społecznej w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2032 powinna uwzględniać także aspekt budowania i tworzenia na terenie gminy podmiotów ekonomii społecznej, aby przeciwdziałać marginalizacji osób wykluczonych oraz budować odpowiedni system wsparcia dla osób niesamodzielnym, z niepełnosprawnościami i innymi specjalnymi potrzebami.

7. Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) w Chrzypsku Wielkim to typ placówki dla osób przewlekłe psychicznie chorych oraz z niepełnosprawnością intelektualną. Dom dysponuje 30 miejscami. Powierzchnia użytkowa obiektu to 1200 m², a samych pomieszczeń terapeutycznych – 445,51m².

W roku 2024 w placówce znajdowało się 30 osób, w tym 5 z chorobą psychiczną i 25 z niepełnosprawnością intelektualną. W ŚDS organizowane są zajęcia plastyczne, krawieckie i dziewiarskie, komputerowe. Prowadzona jest artterapia, trening gospodarstwa domowego,

techniczny, hortiterapii, farmakoterapia, a także zajęcia z literatury i kulturalno-oświatowe. W ramach rehabilitacji prowadzone są zajęcia gimnastyczne usprawniające oraz zajęcia logopedyczne. Psychoterapia prowadzona jest w sposób indywidualny oraz grupowy. Placówka organizuje także inne zajęcia i formy aktywności (spotkania społeczności, wyjazdy integracyjne, wycieczki, wyjazdy do teatru, muzeum itp.). Przy organizacji zajęć ŚDS ściśle współpracuje z innymi podmiotami i organizacjami z terenu gminy.

8. Instytucje kultury

Działalność kulturalna i edukacyjna na terenie gminy Chrzypsko Wielkie jest realizowana przez Gminny Ośrodek Kultury i Bibliotekę Publiczną w Chrzypsku Wielkim (GOKiBP). Głównymi zadaniami jednostki są: prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej kulturalne potrzeby mieszkańców oraz upowszechnianie i promowanie kultury w gminie i regionie, a także zapewnienie dostępu do materiałów bibliotecznych oraz rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych, oświatowych i kulturalnych społeczności gminnej.

W ramach stałej działalności GOKiBP realizowane są następujące zajęcia:

- Zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży,
- Maluszkowo – zajęcia dla rodziców i dzieci w wieku przedszkolnym,
- Zajęcia taneczne dla przedszkolaków,
- Taniec nowoczesny – zajęcia taneczne dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym,
- Taniec towarzyski – zajęcia taneczne dla dorosłych,
- Nauka gry na gitarze, perkusji,
- Zajęcia wokalne,
- Zajęcia kulinarne,
- Wolontariat GOKiBP,
- Zajęcia fitness,
- Dyskusyjny Klub Książki dla dorosłych,
- Cykliczne zajęcia biblioteczne dla dzieci,
- Zajęcia nauki gry w tenisa ziemnego i stołowego,
- Sztuka i ambrozja – spotkanie ze sztuką filmową dla dorosłych,
- Zdrowy kręgosłup – zajęcia sportowe dla dorosłych.

Dodatkowo każdego roku GOKiBP jest organizatorem wielu wydarzeń kulturalnych na terenie gminy, tj.: festyny, dożynki, konkursy, spotkania świąteczne, warsztaty edukacyjne dla mieszkańców gminy itp.

W 2024 r. biblioteka liczyła łącznie 397 aktywnych czytelników wypożyczających książki. Odnotowano 7 538 wypożyczeń na zewnątrz. Zakupiono 539 nowości bibliotecznych. Biblioteka realizuje programy edukacyjne, tj.: „Mała książka – Wielki człowiek”, „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0”.

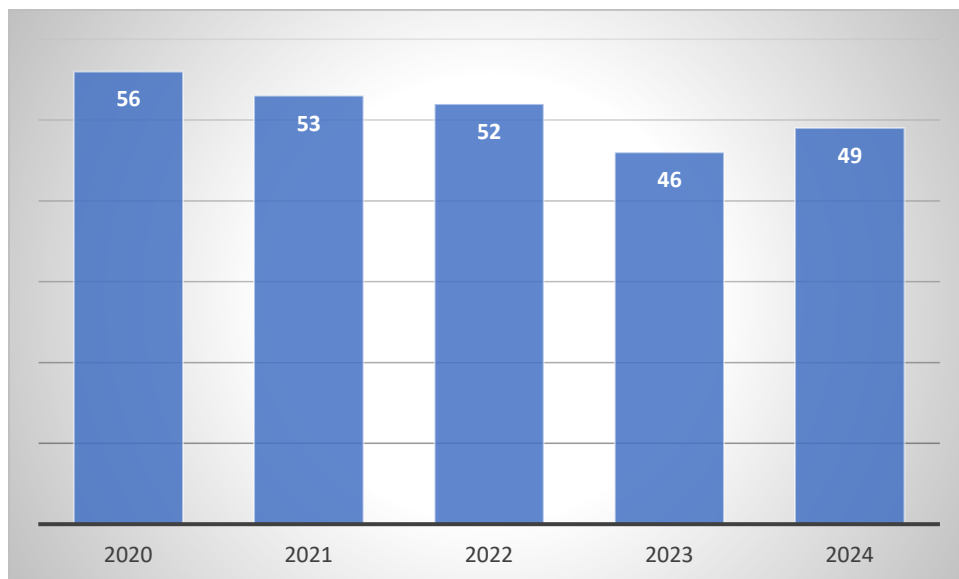
Działalność sportowa GOKiBP organizowana jest w gminnych obiektach sportowych, głównie na boisku „Orlik”, który w 2024 r. udostępniono 3 36 osobom, a także na siłowni (1 052 wejścia), stadionie i hali sportowo-widowiskowej w Chrzypsku Wielkim. Z kolei z działalności w obszarze sztuki filmowej – seanse na życzenie, których zrealizowano 51, skorzystało 1 120 osób. wyświetlono 112 seansów z repertuaru, w których uczestniczyło 852 mieszkańców gminy.

Instytucje kultury na terenie gminy Chrzypsko Wielkie działają bardzo prężnie aktywizując mieszkańców gminy w zakresie kulturalnym, integracyjnym, edukacyjnym i rekreacyjnym. Stanowią instytucje, które przyczyniają się integracji różnych grup społecznych. Organizując różnorodne działania na rzecz dzieci, młodzieży, osób starszych i seniorów zaspokajają potrzeby mieszkańców do kultury, rekreacji i rozwijania własnych zainteresowań. Jednakże w celu zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy w dostępie do obiektów sportowych i miejsc rekreacyjnych widoczna jest potrzeba dalszej rozbudowy infrastruktury społecznej, która rozwijałaby pasje i zainteresowania wszystkich mieszkańców gminy i była przy tym w pełni dostępna dla potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, osób starszych, z niepełnosprawnościami itp.

9. Bezrobocie

W 2024 r. na terenie gminy Chrzypsko Wielkie odnotowano łącznie 49 osób bezrobotnych, w tym 30 kobiety i 19 mężczyzn. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia w gminie utrzymuje się w ostatnim okresie na zbliżonym poziomie.

Wykres 7 Liczba osób bezrobotnych w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Powyższe dane wskazują, że bezrobocie nie stanowi głównego problemu społecznego w gminie. Istotną uwagę jednak w kontekście rynku pracy należy zwrócić na osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup: kobiety, osoby młode do 30 roku życia, osoby starsze – po 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Analizując sytuację liczby osób bezrobotnych w gminie Chrzypsko Wielkie można stwierdzić, że największym problemem społecznym w kontekście rynku pracy jest wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych oraz wysoki wskaźnik bezrobotnych kobiet. W analizowanych latach 2020-2024 odnotowuje się znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet w stosunku do ogółu bezrobotnych na terenie gminy.

W 2024 r. odnotowano 21 osób długotrwale bezrobotnych i 30 bezrobotnych kobiet, choć warto podkreślić, że również w tych grupach miał miejsce w analizowanych latach spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia.

Tabela 4 Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2020-2024

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2020	33	18	19	30
2021	28	17	16	30
2022	31	14	16	28

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2023	27	16	12	22
2024	30	20	9	21

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Przyczyny bezrobocia wśród kobiet są zróżnicowane. Czasami jest wynikiem czy koniecznością sprawowania opieki nad osobami wymagającymi wsparcia. Niekiedy kobiety posiadają niższy poziom kwalifikacji zawodowych, mają ograniczone doświadczenie w pracy czy na rynku pracy brakuje ofert zatrudnienia odpowiadających ich kompetencjom.

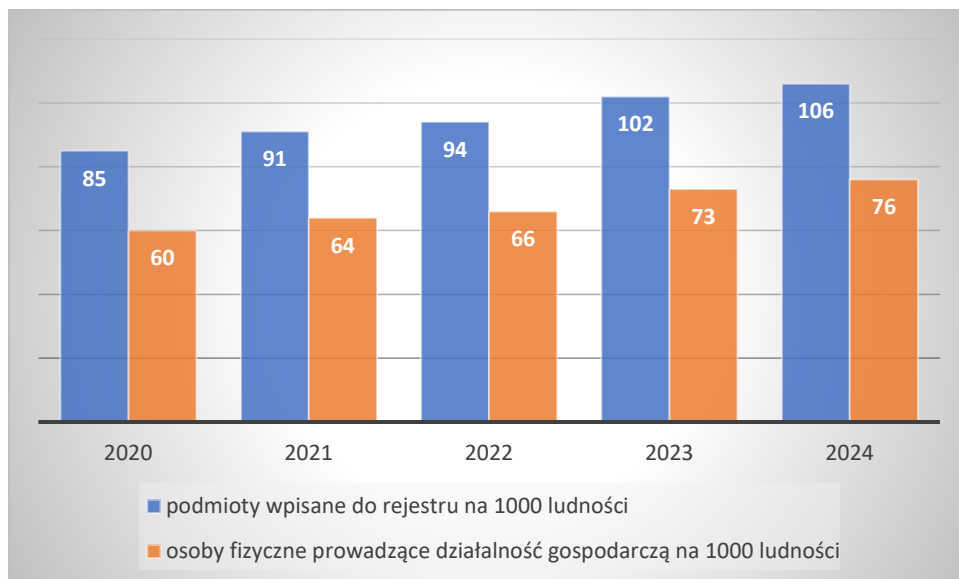
W związku z tym ważne jest, aby władze samorządowe we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy systematycznie obserwowały sytuację kobiet na lokalnym rynku pracy, aby móc skutecznie odpowiadać na ich potrzeby związane z aktywizacją zawodową.

Z tego względu niezbędne jest stałe monitorowanie sytuacji na rynku pracy w gminie Chrzypsko Wielkie oraz kontynuowanie działań we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy mających na celu zmniejszenie poziomu bezrobocia. Do kluczowych zadań polityki społecznej samorządu powinno należeć m.in. prowadzenie inicjatyw aktywizacyjnych, organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje, analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych, a także dostosowywanie kierunków kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy. Szczególna uwaga powinna być poświęcona osobom pozostającym bez pracy przez długi czas oraz kobietom borykającym się z trudnościami w znalezieniu zatrudnienia.

10. Podmioty gospodarcze

Gmina Chrzypsko Wielkie charakteryzuje się powolnie wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności na terenie gminy. Według danych GUS w ewidencji statystycznej REGON w 2024 r. na 1000 ludności na terenie gminy zarejestrowanych było 106 podmiotów gospodarczych, w tym zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego. Liczba podmiotów w 2024 r. zwiększyła się w stosunku do roku 2020 o 21 podmiotów. Na 106 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności, aż 76 podmiotów prowadzonych była przez osoby fizyczne.

Wykres 8 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

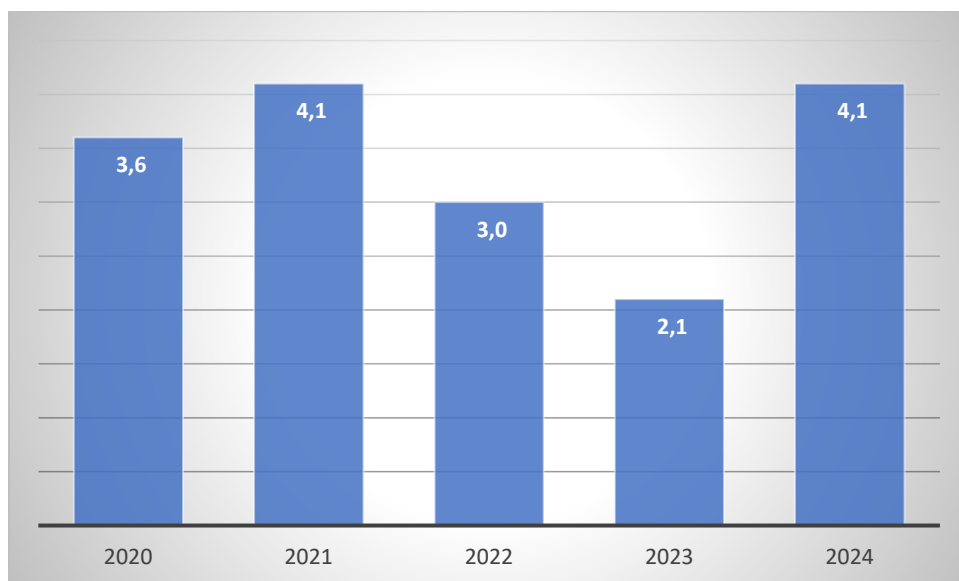
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w gminie w 2024 r. odnotowano 200 aktywnych wpisów podmiotów gospodarczych mających siedzibę firmy na terenie gminy Chrzypsko Wielkie. Gmina posiada charakter rolniczo-turystyczny. Głównym kierunkiem działalności gospodarczej (poza rolnictwem) jest handel. Wszystkie zakłady zaliczają się do sektora małych firm. Na terenie gminy nie ma przedsiębiorstw ani zakładów rzemieślniczych, które produkowałyby wyroby o charakterze regionalnym lub z regionalną marką jakości.

Zakładem pracy o największym zatrudnieniu jest Dom Pomocy Społecznej w Łęczeczkach, Hurtownia Ogrodnicza Bogdan Królik, Benex Tomasz Banaszkiewicz, Instalbud Michał Prędko oraz Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Charcicach.

W 2024 r. wskaźnik udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wynosił 4,1, co wskazuje, że w ostatnim roku widoczna była tendencja zamykania działalności gospodarczych na terenie gminy.

Wykres 9 Liczba podmiotów rejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Uwarunkowania gospodarcze silnie oddziałują na uwarunkowania społeczne mieszkańców gminy. Spowolnienie rynku gospodarczego w wyniku pandemii, wysokiej inflacji, konfliktu zbrojnego w Ukrainie przyczyniło się do kryzysu gospodarczego na rynku ogólnopolskim oraz likwidacji wielu przedsiębiorstw i miejsc pracy. Można wnioskować, że rynek zatrudnienia i rynek przedsiębiorczy w gminie Chrzypsko Wielkie nie został znacznie zachwiany przez zewnętrzne uwarunkowania, o czym świadczy stosunek podmiotów rejestrowanych i wyrejestrowywanych z ewidencji przedsiębiorstw.

W ramach prowadzenia polityki społecznej na obszarze gminy istotne jest bieżące obserwowanie sytuacji lokalnych firm, szczególnie małych przedsiębiorstw, które zatrudniają ograniczoną liczbę pracowników. To właśnie one są najbardziej podatne na negatywne skutki sytuacji kryzysowych. Dlatego gmina powinna dostrzegać potrzeby lokalnego biznesu i aktywnie wspierać jego rozwój poprzez oferowanie doradztwa, pomocy prawnej czy dostępu do informacji niezbędnych do prowadzenia działalności.

Efektywna współpraca pomiędzy lokalnym samorządem a prywatnymi podmiotami gospodarczymi powinna opierać się na wzajemnym zaufaniu, otwartości na dialog oraz gotowości do podejmowania wspólnych działań. Taka współpraca odgrywa również istotną rolę w tworzeniu lokalnych miejsc pracy, zwłaszcza dla młodych osób, które dopiero rozpoczynają swoją aktywność zawodową.

11. Zasoby przyrodnicze i turystyczne

Gmina Chrzypsko Wielkie położona jest w północno-zachodniej Wielkopolsce i należy do regionów najbardziej atrakcyjnych turystycznie w powiecie. Na terenie gminy znajdują się liczne jeziora, z których największe to jezioro Chrzypskie, Wielkie, Białokoskie, Kuchenne i Radziszewskie. Gmina ma charakter zdecydowanie rolniczy, lasy zajmują tylko 16,4% powierzchni gminy i skoncentrowane są w północno-wschodniej jej części. Pojezierze Międzychodzko-Sierakowskie stanowi doskonałą bazę turystyczną dla mieszkańców całej Wielkopolski, dlatego w sezonie turystycznym wzrasta liczba letników na terenie gminy. część gminy zlokalizowana jest w obszarze Natura 2000 (Kraina Stu Jezior w Sierakowskim Parku Krajobrazowym).

Fotografia 1 Chrzypsko Wielkie – galeria

Źródło: fotografia własna, OPS Chrzypsko Wielkie

Ze względu na dogodne warunki wypoczynkowe gmina oferuje różne formy aktywnego spędzania czasu, tj. kajakarstwo, kąpiele wodne, żeglarstwo turystyczne i sportowe, wędkarstwo, wycieczki piesze i rowerowe.

Na terenie gminy znajduje się także kilka ważnych zabytków architektonicznych, do których należą:

- Kościół parafialny p.w. Św. Wojciecha w Chrzypsku Wielkim,
- Dworzec kolejowy murowano-szachulcowy,

- Dwór Kierskich w Chrzypsku Wielkim,
- Pałac w Chrzypsku Wielkim,
- Liczne pałace i dworki w zespole pałacowo-folwarcznym,
- Miejsca pamięci, pomniki,
- Zabytkowy most kolejowy w Chrzypsku Wielkim.

Fotografia 2 Kościół parafialny p.w. Św. Wojciecha w Chrzypsku Wielkim

Źródło: fotografia własna, OPS Chrzypsko Wielkie

Nad Jeziorem Chrzypskim w Chrzypsku Wielkim znajduje się plaża z kąpieliskiem strzeżonym, wiatą grillową, placem zabaw dla dzieci oraz polem namiotowym. W miejscowości Łęczeczki znajduje się punkt widokowy. Atrakcją turystyczną jest również Strumień Białokoski. Na terenie gminy dostępnych jest 11 miejsc bazy noclegowej w gospodarstwach agroturystycznych i ośrodkach wypoczynkowych.

Gmina Chrzypsko Wielkie posiada ogromny potencjał w zakresie rozwoju turystyki zrównoważonej, rekreacji przyrodniczej i agroturystyki. Zachowane walory środowiskowe, czyste powietrze, duży udział terenów zielonych oraz rozwijająca się infrastruktura stwarzają dogodne warunki do wypoczynku i inwestycji w sektorze turystyki.

PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY

Charakterystyka pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Stanowi ona jedno z podstawowych działań każdego samorządu. Pomoc społeczna wpływa na funkcjonowanie całego społeczeństwa w ramach prawidłowego rozwoju kapitału ludzkiego, stanowi o rozwoju społecznym gminy, jest ważnym czynnikiem przezwyciężania trudności występujących na terenie gminy wśród społeczeństwa lokalnego. Realizacja zadań pomocy społecznej to także ważny czynnik kształtowania rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, gdyż kreuje zadania samorządu w zakresie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy Chrzypsko Wielkie jest Ośrodek Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie (zwany dalej OPS lub Ośrodek).

Do zadań Ośrodka realizującego politykę społeczną gminy należy w szczególności:

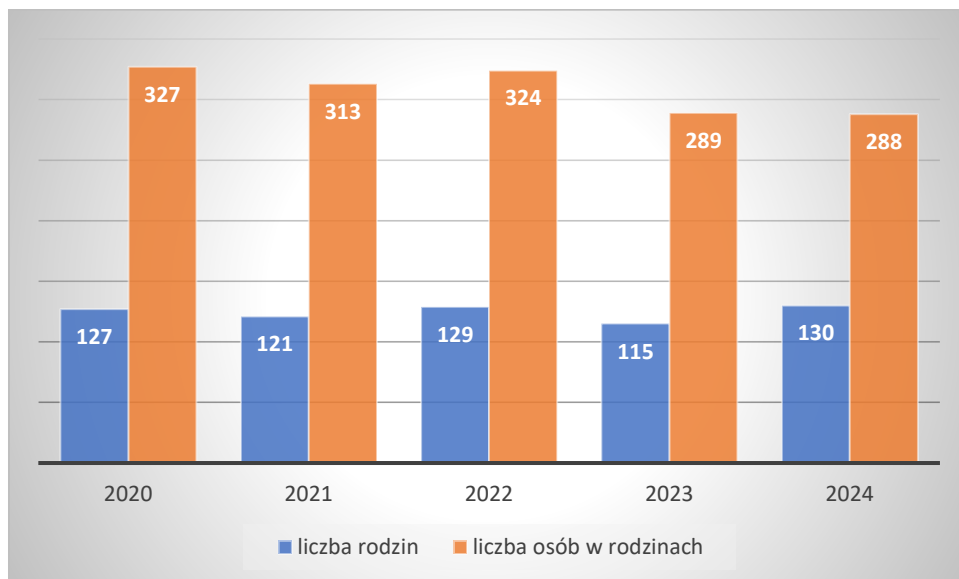
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa;
- udzielanie pomocy w formie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego;
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych;
- udzielanie pomocy w formie dodatków mieszkaniowych, energetycznych.

Ważnym aspektem współczesnej pracy pracowników społecznych jest świadczenie pracy socjalnej oraz identyfikowanie potrzeb wynikających z potrzeb społecznych. Pomoc społeczna dokonuje analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, a także realizuje zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb społecznych. Rozwija nowe formy pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców.

1. Beneficjenci pomocy społecznej

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w analizowanych latach 2020-2024 przyjmowała wartości spadkowe. W 2024 r. z pomocy społecznej skorzystało 130 rodzin, w których odnotowano 288 osób.

Wykres 10 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

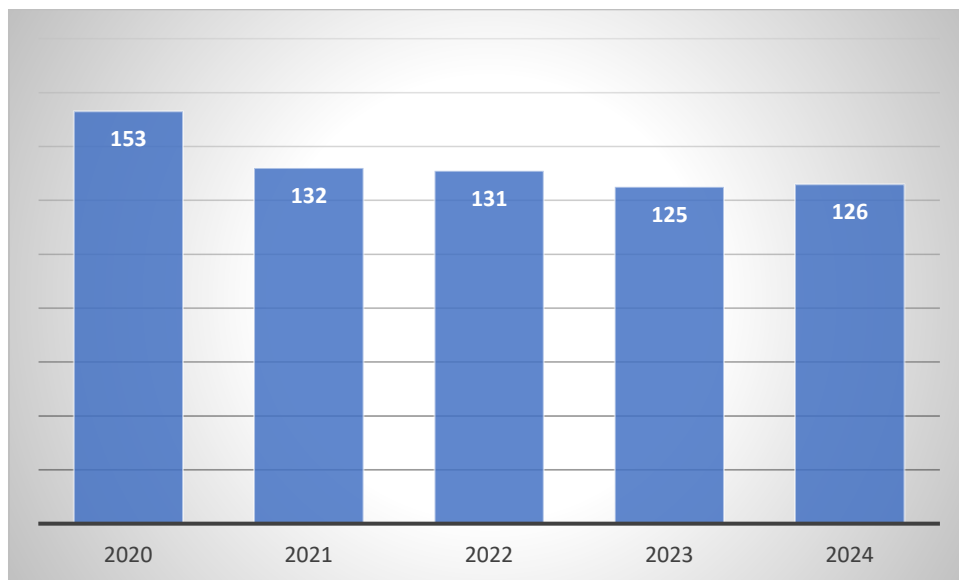

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

W 2024 r. z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji skorzystało 126 osób.

W porównaniu z rokiem 2020 odnotowano spadek liczby osób o 27 osób.

Wykres 11 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2020-2024

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Uwzględniając kryterium wieku i płci liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej według wypłaconych świadczeń w 2024 r. został uwzględniona w poniższej tabeli. Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej to osoby wieku produkcyjnym (87 osób),

w tym 50 mężczyzn i 37 kobiet. W wieku przedprodukcyjnym z pomocy społecznej skorzystało 55 osób, w tym 31 mężczyzn i 24 kobiety, a w wieku poprodukcyjnym z pomocy społecznej skorzystały 23 osoby (w tym 19 kobiet i 4 mężczyzn).

Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2024 r.

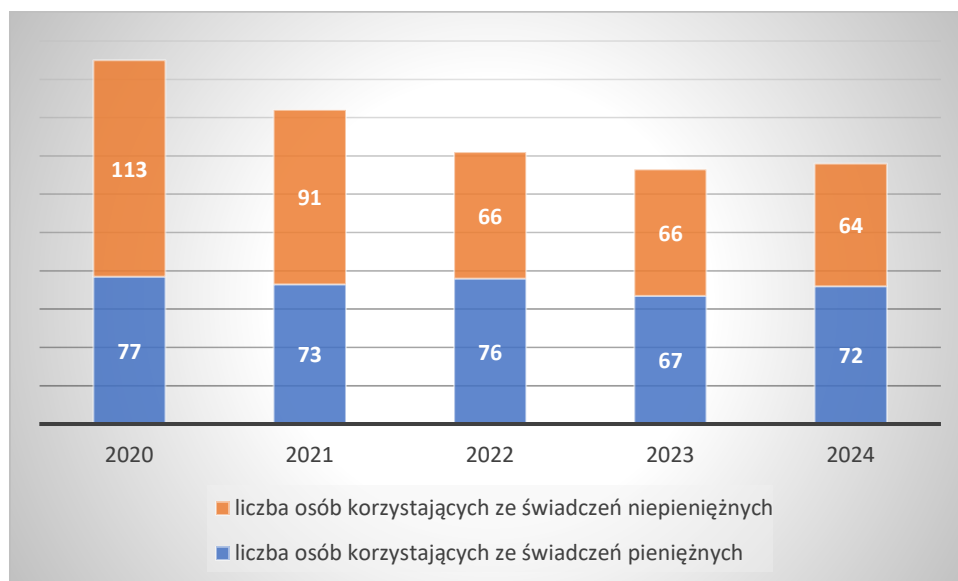
Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Przedprodukcyjny	55	24	31
Produkcyjny	87	37	50
Poprodukcyjny	23	19	4

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

2. Pomoc materialna i finansowa

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, które korzystają z pomocy ośrodka na podstawie zrealizowanych świadczeń przyjmuje postać finansową lub niefinansową. W 2024 r. udzielono łącznie 7 984 świadczenia niepieniężne oraz 553 świadczenia pieniężne. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w analizowanych latach przyjmuje wartości malejące. Liczba osób pobierających świadczenia pieniężne zmniejszyła się w analizowanych latach o 5 osób, przyjmując wartość 72 osób korzystających z tego typu świadczeń. Z kolei liczba osób korzystająca ze świadczeń niepieniężnych zmniejszyła się o 49 osób w porównaniu z rokiem 2020.

Wykres 12 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2024

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Jedną z form otrzymywanych świadczeń pieniężnych są zasiłki dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji. Ośrodek Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie przyznaje zasiłki stałe, celowe i zasiłki okresowe. W analizowanym okresie lat 2020-2024 liczba świadczeń w postaci przyznanych zasiłków w nieznacznym stopniu uległa zmniejszeniu. W 2024 r. przyznano 14 osobom zasiłek stały (spadek o 3 w porównaniu z rokiem 2020) oraz 22 osobom zasiłki okresowe (taka sama wartość w porównaniu z rokiem 2020). Z zasiłków celowych skorzystało 61 osób (spadek o 21 w porównaniu z rokiem 2020) oraz 21 osób pobierało specjalny zasiłek celowy (spadek o 3 w porównaniu z 2020 r.).

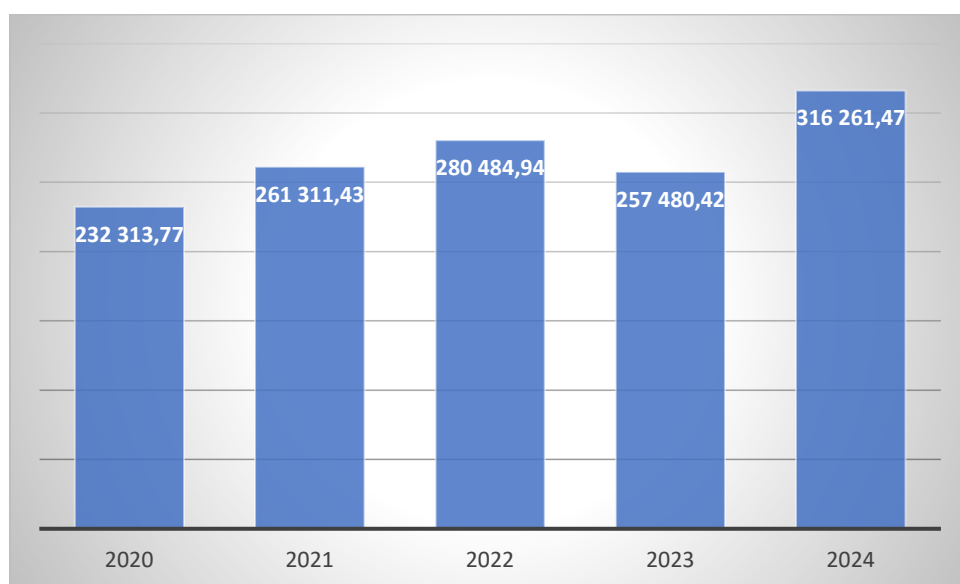
Tabela 6 Liczba osób korzystających z zasiłków w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Zasiłek stały	17	17	19	15	14
Zasiłek okresowy	22	27	25	24	22
Zasiłek celowy	82	77	67	60	61
Specjalny zasiłek celowy	24	25	22	25	21

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Łącznie w analizowanym okresie lat 2020-2024 wydatki na świadczenia pieniężne w gminie Chrzypsko Wielkie uległy zwiększeniu, przyjmując wartość 316 261,47 zł w roku 2024.

Wykres 13 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2020-2024

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Mimo że w ostatnich latach ogólna liczba osób korzystających z pomocy finansowej oferowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie uległa zmniejszeniu, zakres obowiązków pracowników socjalnych wcale nie zmalał. Spadek liczby świadczeniobiorców nie oznacza bowiem ograniczenia skali czy charakteru wykonywanej pracy. Obecnie praca socjalna jest świadczona na rzecz wszystkich mieszkańców – niezależnie od ich sytuacji dochodowej – i przyjmuje formę m.in. poradnictwa oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Pracownicy socjalni coraz częściej mierzą się z problemami, które mają swoje źródło w braku umiejętności życiowych, zerwanych relacjach rodzinnych, samotności osób starszych czy niespodziewanych sytuacjach życiowych. Ich praca przybiera charakter szeroko rozumianego wsparcia społecznego, obejmującego osoby szczególnie narażone na wykluczenie i marginalizację. Współczesny pracownik socjalny to osoba, która nie tylko zajmuje się pomocą finansową, ale również aktywnie działa w przypadkach rozpadu więzi rodzinnych, uzależnień, problemów wychowawczych, niepełnosprawności i chorób wśród seniorów. Wydarzenia ostatnich lat – jak pandemia COVID-19 – unaocznily, jak szeroki i elastyczny musi być zakres pracy socjalnej. W czasie izolacji szczególną opieką otoczono seniorów, którym dostarczano nie tylko środki materialne, ale i codzienną pomoc. Z kolei wojna w Ukrainie postawiła pomoc społeczną przed nowym, wyjątkowo wymagającym wyzwaniem. Pracownicy socjalni wspierali uchodźców nie tylko materialnie, ale również pomagali im w znalezieniu zakwaterowania, pracy, integracji społecznej oraz edukacji i adaptacji dzieci w nowym środowisku. Udzielanie wsparcia psychologicznego i organizacja dostępu do kultury czy zajęć fizycznych również stały się istotnym aspektem tej pracy. Była to pomoc, której nie da się wyrazić liczbowo – oparta na zaangażowaniu, empatii i wrażliwości. Obecne kryzysy ekonomiczne, takie jak rosnące koszty życia, inflacja, niedobory opału czy wysokie raty kredytów, wywołują pogorszenie kondycji psychicznej wielu osób. Pracownicy socjalni coraz częściej napotykają problemy związane z lękiem, niepewnością i brakiem stabilizacji wśród mieszkańców. To prowadzi do wzrostu zapotrzebowania na poradnictwo, kontrole środowiskowe i stałe wsparcie – zwłaszcza dla osób samotnych, chorych i starszych, które często nie są w stanie samodzielnie radzić sobie z codziennością.

3. Główne powody korzystania z pomocy społecznej

Osoby korzystające z pomocy społecznej w formie przyznawanych zasiłków borykają się z różnymi problemami. Według danych z Ośrodka w 2024 r. ze świadczeń pieniężnych skorzystały 48 rodziny jednoosobowe oraz 38 wieloosobowe. Ze świadczeń niepieniężnych skorzystało 18 rodzin jednoosobowych i 23 wieloosobowych.

Tabela 7 Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2024 r.

Typy rodzin	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
Jednoosobowe	48	37	18
wieloosobowe	38	35	23

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Do głównych powodów udzielania pomocy społecznej w 2024 r. należały przede wszystkim: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz ubóstwo. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego rodzinom z terenu gminy w latach 2020-2024.

Tabela 8 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

Powód przyznanej pomocy	2020	2021	2022	2023	2024
	liczba rodzin				
Alkoholizm	6	7	8	7	10
Bezdomność	1	3	5	5	5
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	3	2	2	3	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	13	12	13	8	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	16	14	16	12	0
Bezrobocie	42	40	34	33	27
Przemoc w rodzinie	1	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	56	54	54	50	56
Niepełnosprawność	46	39	43	38	36
Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	7	10	12	13

Powód przyznanej pomocy	2020	2021	2022	2023	2024
	liczba rodzin				
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2	1	2	2
Ubóstwo	42	34	34	34	32
Zdarzenia losowe	2	0	2	0	0

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Analiza danych ujętych w powyższym zestawieniu wskazuje, iż najczęściej z pomocy społecznej korzystają osoby z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, a także ubóstwa i bezrobocia. Najwięcej świadczeń w 2024 r. przyznano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (4 820 świadczenia), niepełnosprawności (2 936 świadczeń) oraz kolejno z powodu bezrobocia (2 783), wielodzietności (2 542) i potrzeby ochrony macierzyństwa (2 131).

Tabela 9 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2024 r.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia niepieniężne	Świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	4 820	4 482	338
Niepełnosprawność	2 936	2 633	303
Bezrobocie	2 783	2 557	226
Wielodzietność	2 542	2 477	65
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2 131	2 037	94

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

4. Wsparcie w postaci dożywiania

Pomoc w zakresie dożywiania realizowana była w ramach realizacji programu „Posiłek w domu i w szkole”. Na terenie gminy ze wsparcia w zakresie dożywiania skorzystało 85 osób, w tym 39 dzieci. Ich liczba zmniejszyła się o 22 osoby, w tym 21 dzieci.

Tabela 10 Liczba osób korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób	107	91	117	114	85
Liczba dzieci	60	50	44	45	39

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Z powyższego zestawienia widoczny jest spadek liczby osób korzystających z tego rodzaju wsparcia.

W ramach wsparcia w postaci dożywiania Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim realizuje również Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościowa 2021-2027 – Podprogram 2024 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. W ramach tego programu beneficjenci zostali objęci pomocą w formie paczek żywnościowych. Do podprogramu zakwalifikowano 146 osób najbardziej potrzebujących z terenu gminy Chrzypsko Wielkie, spełniających kryteria kwalifikowalności, dla których rozdysponowano nieodpłatnie 287 paczek żywnościowych. W skład paczki wchodziły niezbędne produkty żywnościowe zgodnie z programem. W ramach działań towarzyszących w dniu 16.10.2024 r. oraz w dniu 11.12.2024 r. odbyły się w OPS w Chrzypsku Wielkim bezpłatne warsztaty kulinarno-żywnościowe dla beneficjentów programu. W warsztatach wzięło udział 16 osób. Podmiotem przeprowadzającym szkolenie był Bank Żywności w Poznaniu.

5. Świadczenia i usługi opiekuńcze

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia pomocy społecznej znaczną grupę stanowią osoby z niepełnosprawnościami. Ze względu na ograniczenia, głównie fizyczne, są one szczególnie narażone na ryzyko marginalizacji i wykluczenia z życia społecznego. Istotną barierą w ich integracji z otoczeniem jest niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami. Brak odpowiedniej infrastruktury ogranicza ich udział w życiu lokalnej społeczności. Równie poważnym problemem jest niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej, w tym usług geriatrycznych, co wpływa negatywnie na jakość życia tej grupy.

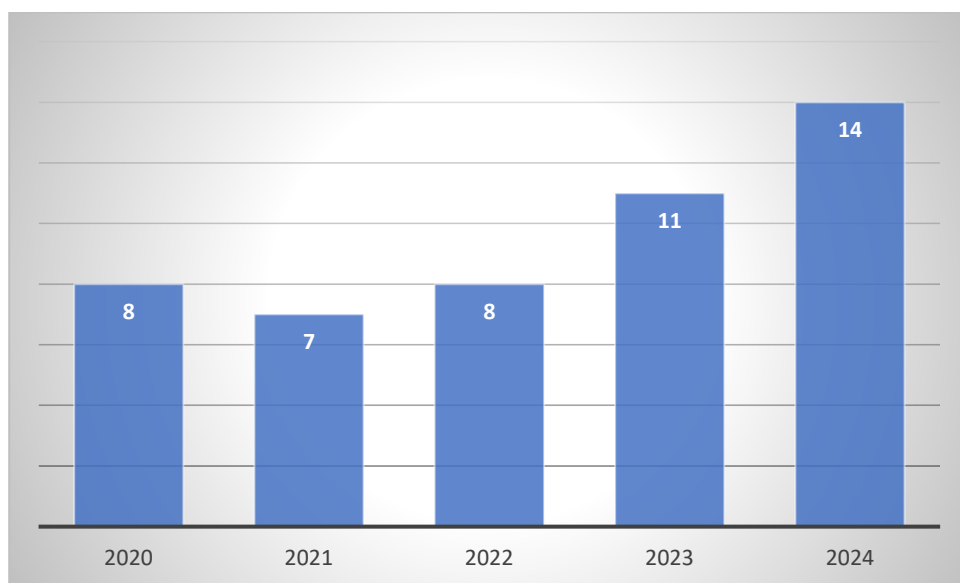
Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., każdej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych czynników nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych – podstawowych lub specjalistycznych. Z takiego wsparcia mogą także skorzystać osoby, które co prawda mają rodzinę lub bliskich, ale ci – z różnych względów – nie są w stanie zapewnić im niezbędnej pomocy.

Wraz z rozwojem medycyny i poprawą warunków bytowych, średnia długość życia w Polsce systematycznie się wydłuża. Niestety, podeszły wiek często wiąże się z osłabieniem zdrowia oraz schorzeniami typowymi dla seniorów. Starsze osoby coraz częściej żyją samotnie, ponieważ tradycyjny model rodziny wielopokoleniowej stopniowo zanika. Brak codziennego wsparcia ze strony najbliższych oraz problemy zdrowotne sprawiają, że wiele z nich nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować.

Starzenie się społeczeństwa stawia przed systemem pomocy społecznej nowe wyzwania. Niezbędny staje się rozwój usług opiekuńczych oraz tworzenie działań, które sprzyjają aktywizacji seniorów i ich większemu udziałowi w życiu społecznym gminy. Skuteczne wsparcie tej grupy wymaga nie tylko pomocy fizycznej, ale również działań integracyjnych i profilaktycznych, które przeciwdziałają izolacji i samotności.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno-sanitarną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Chorzy korzystają z usług w wymiarze od kilku godzin tygodniowo do kilku godzin dziennie w zależności od zdolności do samoobsługi oraz możliwości rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb chorego. Analiza danych tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazuje, że w 2024 r. z usług opiekuńczych skorzystało 14 osób. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych zwiększyła się w porównaniu z latami wcześniejszymi.

Wykres 14 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Najwięcej osób korzystających z usług opiekuńczych to osoby samotnie mieszkające lub posiadające rodzinę poza miejscem zamieszkania. Konieczność zapewnienia im pomocy wynika z faktu, iż rodzina nie jest w stanie zapewnić opieki, zwłaszcza w godzinach przedpołudniowych, ze względu na wykonywanie pracy zawodowej. Dodatkowo na terenie gminy staje się coraz częstsze samotne zamieszkiwanie osób starszych. Taka sytuacja wymaga rozwijania systemu oparcia środowiskowego dla tej grupy osób, w tym zapewnienia oferty usług opiekuńczych, pomocy socjalnej, edukacyjnej, kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, a także w formie terapii zajęciowej.

Mieszkańcy gminy korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych. W 2024 r. udzielono łącznie 1 889 świadczeń opiekuńczych ogółem oraz 254 świadczeń pielęgnacyjnych. Liczba świadczeń opiekuńczych zmniejszyła się w analizowanym okresie lat 2020-2024, podobnie jak liczba świadczeń pielęgnacyjnych, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

Świadczenia opiekuńcze	2020	2021	2022	2023	2024
Specjalny zasiłek opiekuńczy	36	28	13	23	24
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała do 21 roku życia	347	345	331	328	316
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	441	438	455	428	432
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	1 835	1 710	1 622	1 501	1 539
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	975	876	776	696	756
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	72	51	60	49	35
Świadczenia opiekuńcze ogółem	2 143	1 986	1 879	1 780	1 889
Świadczenie pielęgnacyjne	272	248	244	256	254

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością realizował w 2024 r. **Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością – edycja 2024”**. Program ma na celu zapewnienie dostępności do usługi asystenta tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu

w życiu społecznym osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Program finansowany był w całości przez Wojewodę z Funduszu Solidarnościowego. Z programu skorzystało 6 osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym. Koszt całego programu wyniósł 191 433, 60 zł. Dodatkowo w ramach realizacji **Programu „Opieka Wytchnieniowa – edycja 2024”** wsparciem objęto 3 osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym. Program ma na celu czasowe odciążenie opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, poprzez zapewnienie im czasu na odpoczynek. Program finansowany był w całości przez Wojewodę z Funduszu Solidarnościowego. Koszt całego programu wyniósł 34 272 ,00 zł.

W kontekście rozwoju społecznego gminy należy rozwinąć system opieki instytucjonalnej dla seniorów z terenu gminy, aby tym samym minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego wśród tej grupy mieszkańców i wesprzeć rodziny wymagające wsparcia w zakresie zapewnienia opieki osobom starszym i zależnym. Zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla osób schorowanych, starszych i z niepełnosprawnościami będzie stanowił jeden z głównych kierunków rozwoju polityki społecznej państwa polskiego, z uwagi na starzenie się społeczeństwa oraz wzrastające potrzeby opiekuńcze dla osób starszych i samotnych.

6. Asystent rodziny

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, najczęściej wielodzietnymi, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

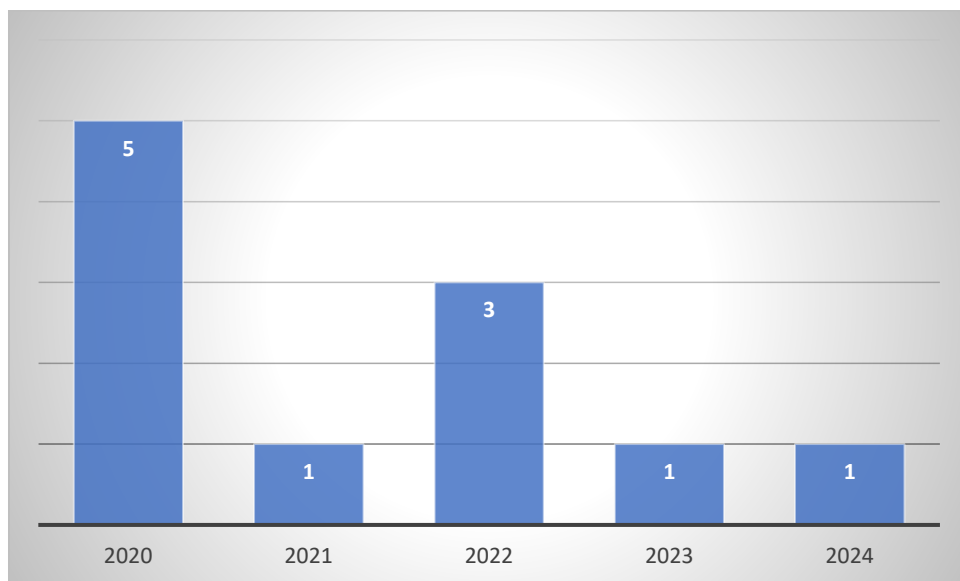
Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin.

Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.

W ramach wspierania rodzin z terenu gminy Chrzypsko Wielkie gmina realizuje „**Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2026**”. Głównym celem programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Ośrodek Pomocy Społecznej koordynował i organizował działania w ramach Programu, inicjował nowe rozwiązania oraz diagnozował potrzeby rozwojowe rodzin dysfunkcyjnych z terenu gminy. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przydzielany był asystent rodziny, który współpracował na bieżąco z pracownikami socjalnymi Ośrodka

W 2024 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim zatrudniony był 1 asystent rodziny. Z analizy danych Ośrodka wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta w badanych latach była niewielka. W 2024 r. wsparciem objęto 1 rodzinę z terenu gminy, co w porównaniu z rokiem 2020 wskazuje na spadek liczby rodzin objętych pomocą. W 2020 r. z usług asystenta korzystało 5 rodzin.

Wykres 15 Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2020-2024

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Rodzina stanowi najwłaściwsze i najbardziej naturalne środowisko do życia oraz wychowania dziecka. Zdarzają się jednak sytuacje, w których rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku odpowiedniej opieki i wsparcia wychowawczego. W takich przypadkach kluczowe znaczenie ma system pieczy zastępczej – zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej – który ma na celu czasowe przejęcie opieki nad dzieckiem do momentu unormowania sytuacji rodzinnej. W ramach realizacji przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina Chrzypsko Wielkie – w zakresie zadań własnych – częściowo finansowała koszty związane z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Dotyczyło to dzieci, które z powodu trudnych okoliczności nie mogły pozostać w rodzinach biologicznych. Analiza danych wskazuje, że w 2024 r. odnotowano 2 rodziny zastępcze, w których przebywało 2 dzieci. Natomiast w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało również 2 dzieci z terenu gminy.

Tabela 12 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin zastępczych	2	3	3	3	2
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	3	4	4	3	2
Liczba dzieci w pieczy instytucjonalnej	3	3	3	3	2

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Z danych wynika, że na terenie gminy nieznacznie zmieniała się liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, co niewątpliwie jest zjawiskiem dobrym. Jednakże należy monitorować sytuację funkcjonowania rodzin i w przypadku wzrostu liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej należy podjąć odpowiednie środki zaradcze w celu minimalizowania tego zjawiska.

Wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej jest zjawiskiem, które może wskazywać na szereg niepokojących procesów społecznych i problemów w funkcjonowaniu rodzin. Wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej może świadczyć o rosnących trudnościach rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Powody mogą obejmować: przemoc domową, uzależnienia (alkoholizm, narkomania), zaburzenia psychiczne u opiekunów, ubóstwo i bezradność życiową, zaniedbanie dzieci w zakresie podstawowych potrzeb (żywność, higiena, edukacja). W tej sytuacji należy monitorować rodziny, w których

występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom umieszczania dzieci z rodzinach zastępczych.

7. Zjawisko uzależnień i przemocy domowej

System wsparcia na rzecz rodziny realizowany jest przede wszystkim przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim, ale także przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chrzypsku Wielkim (zwany dalej GKRPA) i Zespół Interdyscyplinarny (zwany dalej ZI). Obie instytucje ściśle współpracują z Ośrodkiem w celu minimalizowania niepożądanych zjawisk społecznych, jakimi są uzależnienia oraz przemoc domowa.

Gmina realizuje „**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chrzypsko Wielkie na lata 2022-2025**”, którego celem jest zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz udzielanie rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Program ma również na celu zapobieganie i zmniejszenie szkód występujących w życiu młodych ludzi w związku z podejmowaniem przez nich zachowań nieaprobowanych społecznie, głównie sięganie po substancje uzależniające. Celem Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz przemocy, a także podniesienie świadomości dzieci i młodzieży na temat szkodliwości picia alkoholu oraz substancji psychoaktywnych. W ramach realizacji Programu w 2024 r. zakupiono warsztaty profilaktyczne dla dzieci z ZS w Chrzypsku Wielkim, dofinansowano również coroczny Rajd Klonowego Liścia odbywający się w Charcicach oraz aktywne formy spędzania czasu wolnego, w tym zawody wędkarskie, dzień dziecka z działaniami profilaktycznymi. W ramach Programu realizowane były również zajęcia profilaktyczne w GOKiBP w Chrzypsku Wielkim oraz na terenie świetlic wiejskich w miejscowości Łężce, Białcz. W ramach zajęć świetlicowych dofinansowano seanse filmowe o tematyce profilaktycznej, zakupiono niezbędne materiały do przeprowadzania zajęć oraz materiały profilaktyczne. W ramach Programu zorganizowano warsztaty profilaktyczne, obóz profilaktyczno-sportowy, programy profilaktyczne dla uczniów Zespołu Szkół. Zorganizowano kolonie z programem profilaktycznym dla dzieci z gminy, dofinansowano zajęcia sportowe. Spotkanie Mikołajkowe dla dzieci z Gminy Chrzypsko Wielkie zostało również w części

dofinansowane z uwagi na elementy profilaktyczne. W ramach realizacji Programu na działania w zakresie zwalczania narkomanii wydatkowano kwotę 6 000,00 zł., a na przeciwdziałanie alkoholizmowi kwotę 96 594,55 zł.

Liczba osób uzależnionych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie systematycznie rośnie. W roku 2024 r. zdiagnozowano formalnie 14 osób uzależnionych, choć rzeczywista liczba osób z problemem alkoholowym w gminie jest zapewne znacznie większa. Uzależnienia – zarówno od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, leki), jak i behawioralne (np. hazard, Internet, gry komputerowe) – stanowią poważny problem społeczny. Ich skuteczne rozpoznanie jest jednak często utrudnione i opóźnione z wielu powodów. Uzależnienia rozwijają się stopniowo, często latami, a objawy mogą być długo tłumione lub ignorowane – zarówno przez osoby uzależnione, jak i ich otoczenie. Wiele osób nie zdaje sobie sprawy z choroby albo ją wypiera, a sami uzależnieni często nie zgłaszają się po pomoc dobrowolnie.

Tabela 13 Problem uzależnień na terenie gminy w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób uzależnionych	11	11	14	11	14
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	8	9	10	12	14
Liczba dzieci w tych rodzinach	2	1	3	2	4

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Na podstawie danych uzyskanych z OPS w Chrzypsku Wielkim wynika, że w kontekście wzrostu liczby osób z problemem uzależnień, wzrasta również potrzeba udzielania im wsparcia psychologicznego. W 2024 r. przeprowadzono 4 rozmowy z osobami uzależnionymi oraz 3 rozmowy z członkami rodzin osób uzależnionych. Nie odnotowano jednak kontroli punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy.

Tabela 14 Liczba rozmów z osobą uzależnioną i członkami rodzin z problemem alkoholowym w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rozmów z osobą uzależnioną	2	2	2	3	4
Liczba rozmów z członkami rodzin	1	1	3	5	3
Wnioski o leczenie odwykowe	1	1	0	0	0
Wnioski do sądu o leczenie odwykowe	1	0	0	0	0

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	5	0	0	3	0

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Gminny Zespół Interdyscyplinarny (GZI) działający na terenie gminy Chrzypsko Wielkie powołany został w 2023 r. W 2024 r. odbyło się 6 posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego oraz 27 posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych, w ramach których prowadzonych było 10 procedur Niebieskiej Karty. Działalność GZI realizowana jest na podstawie uchwalonego **„Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2026”**. Na zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wydatkowano kwotę 7 000,00 zł. W 2024 r. gmina Chrzypsko Wielkie otrzymała dotację od Wojewody w kwocie 6 000,00 zł. na dofinansowanie działań Zespołu Interdyscyplinarnego.

2024 r. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Chrzypsku Wielkim prowadził procedurę Niebieskiej Karty w 7 rodzinach. Zgodnie z danymi GZI na terenie gminy odnotowano 7 rodzin, w których występuje problem przemocy domowej. W rodzinach tych przebywało 18 osób, w tym 6 dzieci.

Tabela 15 Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	7	6	3	4	7
Liczba osób	15	10	12	7	18
Liczba dzieci	15	7	6	0	6
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”)	7	6	3	4	7

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie działa punkt informacyjno-konsultacyjny. Punkt informacyjno-konsultacyjny pełni kluczową funkcję w lokalnym systemie przeciwdziałania uzależnieniom i problemom społecznym. Jego głównym celem jest wsparcie osób zagrożonych uzależnieniami oraz ich rodzin, a także wczesne rozpoznawanie problemów i kierowanie do właściwych form pomocy. W 2024 r. w ramach działalności z punktu skorzystał 4 rodziny, udzielono łącznie 14 porad osobom z problemem alkoholowym

i członkom ich rodzin. Liczba porad osobom doznającym przemocy w rodzinie wynosiła 6, a liczba porad osobom stosującym przemoc domową wynosiła 11.

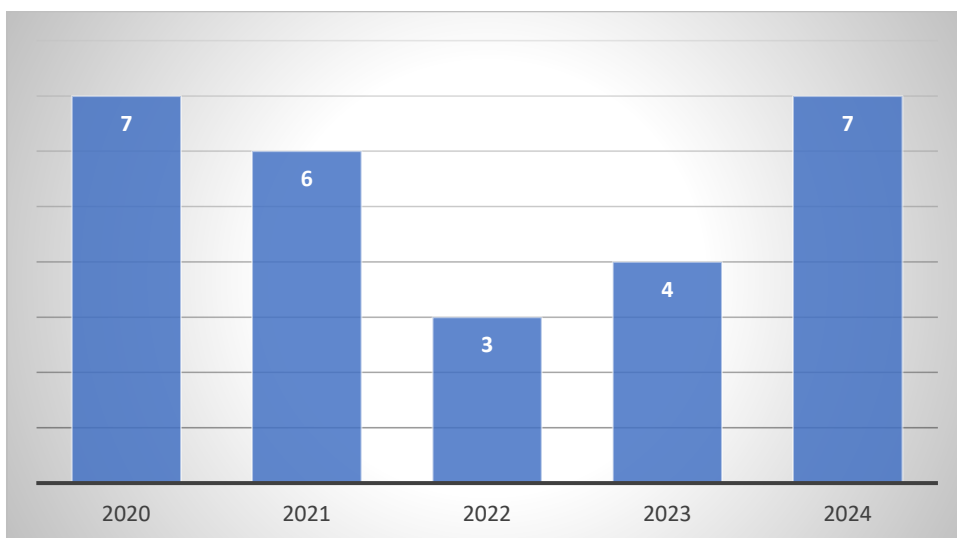
Tabela 16 Dane z punktu informacyjno-konsultacyjnego w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby z problemem alkoholowym i członkowie ich rodzin	7	6	10	9	4
Porady osobom z problemem alkoholowym i członkom ich rodzin	34	41	35	39	14
Liczba porad osobom doznającym przemocy domowej	0	0	1	8	6
Liczba porad osobom stosującym przemoc domową	0	0	1	8	11
Liczba rodzin objętych pomocą z powodu problemu alkoholowego	0	2	5	6	4

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Osobom stosującym przemoc domową i zgłaszanym do odpowiednich organów wszczynana jest procedura „Niebieskiej Karty”. „Niebieska Karta” to procedura mająca na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a także udzielanie pomocy ofiarom przemocy domowej. Jej celem jest uruchomienie systemowego wsparcia dla osób doświadczających przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej, przy jednoczesnym monitorowaniu sytuacji rodzinnej. Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w 2024 r. uruchomiono 7 procedur „Niebieskiej Karty”, co świadczy o pogłębiającym się kryzysie i zjawisku stosowania przemocy domowej na terenie gminy.

Wykres 16 Liczba „Niebieskich Kart” na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

Zarówno uzależnienia, jak i przemoc domowa są poważnymi problemami społecznymi, które nie tylko prowadzą do cierpienia osób bezpośrednio dotkniętych, lecz także destabilizują strukturę społeczną, osłabiają funkcjonowanie rodzin i generują koszty dla systemu ochrony zdrowia, opieki społecznej, wymiaru sprawiedliwości czy edukacji.

Te dwa zjawiska często się wzajemnie przenikają – uzależnienie (np. od alkoholu lub narkotyków) bywa czynnikiem wyzwalającym lub nasilającym przemoc, a jednocześnie osoby doświadczające przemocy często sięgają po substancje psychoaktywne jako formę radzenia sobie z traumą.

Gmina i jednostki samorządu terytorialnego powinny: prowadzić diagnozy lokalnych problemów uzależnień i przemocy, wspierać punkty konsultacyjne, programy korekcyjno-edukacyjne i grupy wsparcia, organizować szkolenia i działania profilaktyczne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, a także współpracować z organizacjami pozarządowymi oraz służbami pomocowymi w celu minimalizowania problemu uzależnień i przemocy domowej.

W poniższej tabeli uwzględniono formy pomocy profilaktycznej dla mieszkańców gminy Chrzypsko Wielkie oraz liczbę uczestników zorganizowanych wydarzeń w latach 2020-2024.

Tabela 17 Formy pomocy profilaktycznej i liczba uczestników w latach 2020-2024

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
	Liczba uczestników				
Programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży	180	194	271	150	422
Jednorazowe prelekcje, pogadanki	0	42	0	150	50
Spektakle	0	0	0	0	0
Festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	0	330	0	90	150
Imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady)	0	0	0	250	30
Konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.):	0	0	0	0	50
Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	10	15	12	12	30

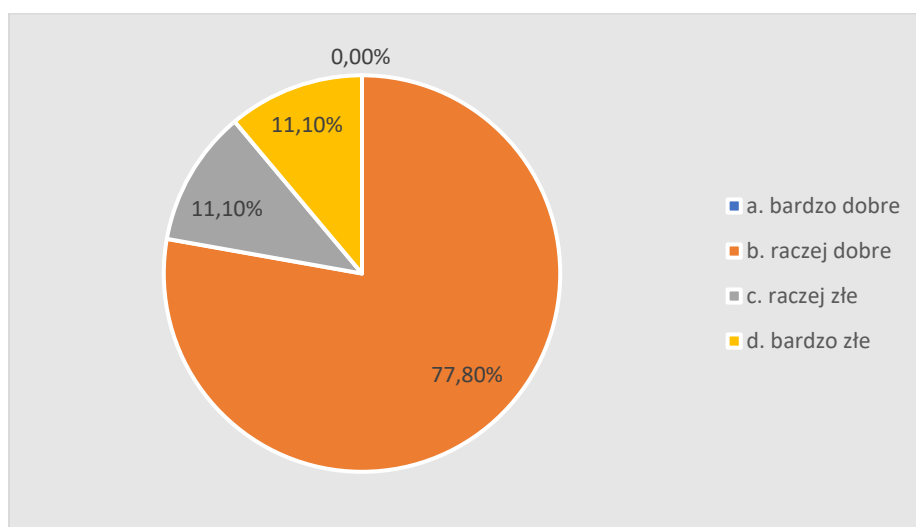
Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej Chrzypsko Wielkie

8. Problemy społeczne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

Główne problemy społeczne występujące na terenie gminy Chrzypsko Wielkie opracowano na podstawie przeprowadzonych badań społecznych w 2025 r. wśród mieszkańców gminy. W badaniach wzięły udział 54 osoby, w tym kobiety stanowiły 88,9%. Największy odsetek respondentów stanowiły osoby w wieku 51,60 lat (77,8%).

Aktualne warunki życia mieszkańców gminy zostały ocenione pozytywnie. 78% badanych osób oceniła warunki życia w gminie jako „raczej dobre”. 11% badanych uznała, że warunki życia na terenie gminy są raczej złe, taki sam odsetek badanych uważa, że są bardzo złe.

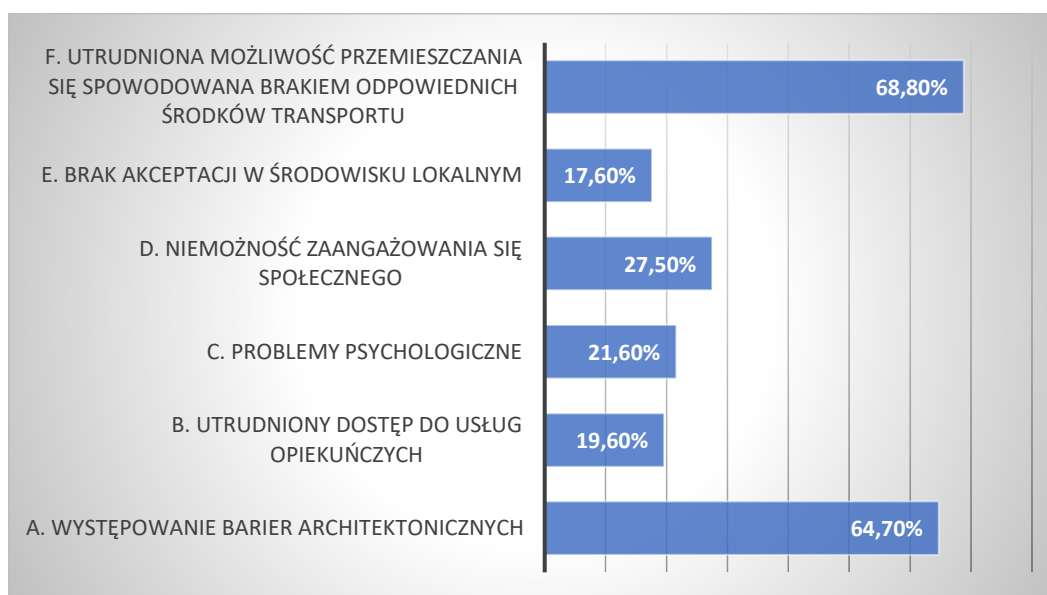
Wykres 17 Ocena warunków życia na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

68,8% respondentów jest zdania, że osoby z niepełnosprawnością posiadają utrudnioną możliwość przemieszczania się powodowaną brakiem odpowiednich środków transportu. 64,7% badanych uznaje, że problemem osób z niepełnosprawnością są bariery architektoniczne występujące na terenie gminy. 19,6% badanych uważa, że osoby te posiadają utrudniony dostęp do usług opiekuńczych. Na problemy psychologiczne zwróciło uwagę 21,6% badanych, a na niemożność zaangażowania się społecznego – 27,5% badanych.

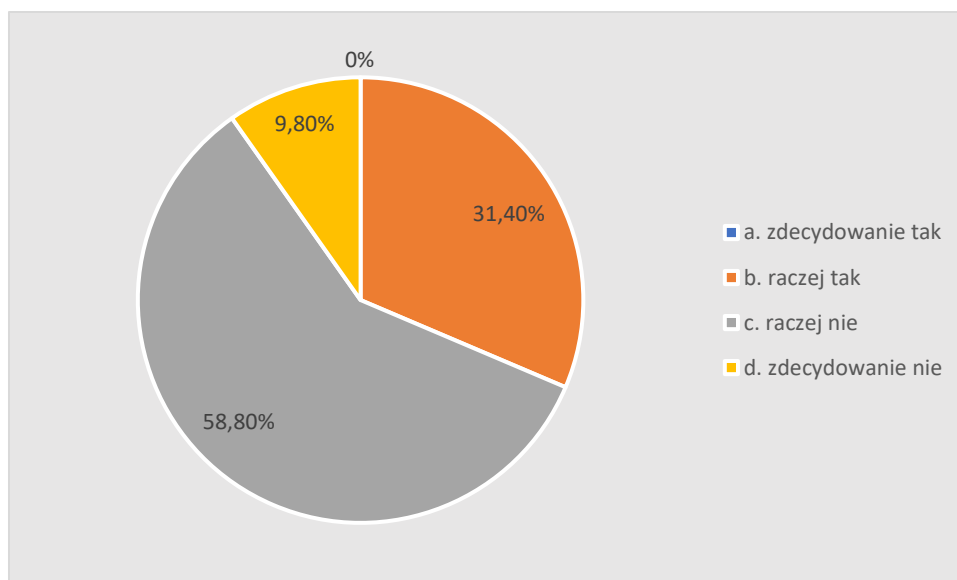
Wykres 18 Problem osób z niepełnosprawnością

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów uważa, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnością na terenie gminy raczej nie jest wystarczająca (59%). 10% badanych jest zdania, że zdecydowanie nie jest wystarczająca, a 31% osób wskazało odpowiedź, że raczej jest wystarczająca.

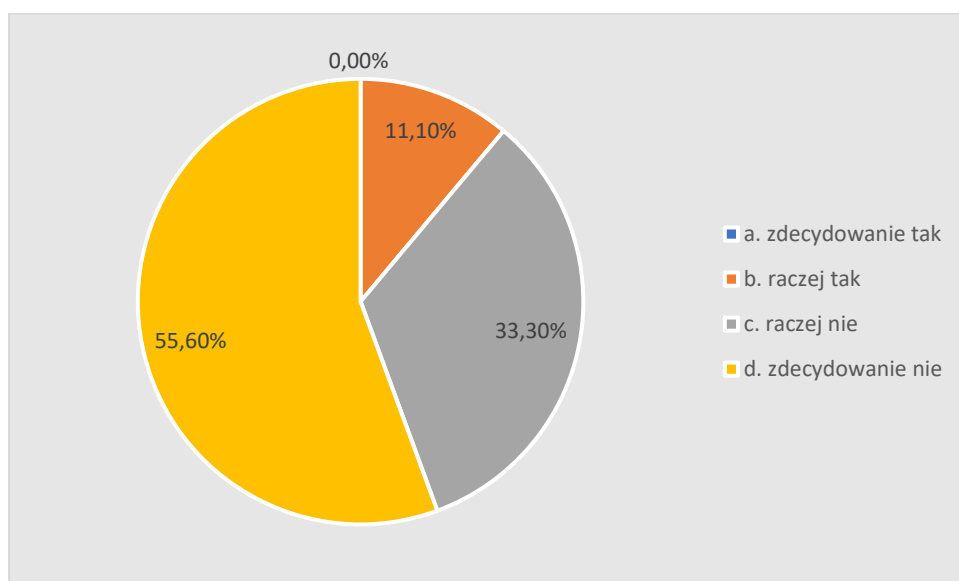
Wykres 19 Ocena pomocy dla osób z niepełnosprawnością

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa respondentów uważa, że na terenie gminy dostęp do opieki zdrowotnej nie jest wystarczający (56%). Za ledwie 11% badanych uznaje, że jest on raczej wystarczający.

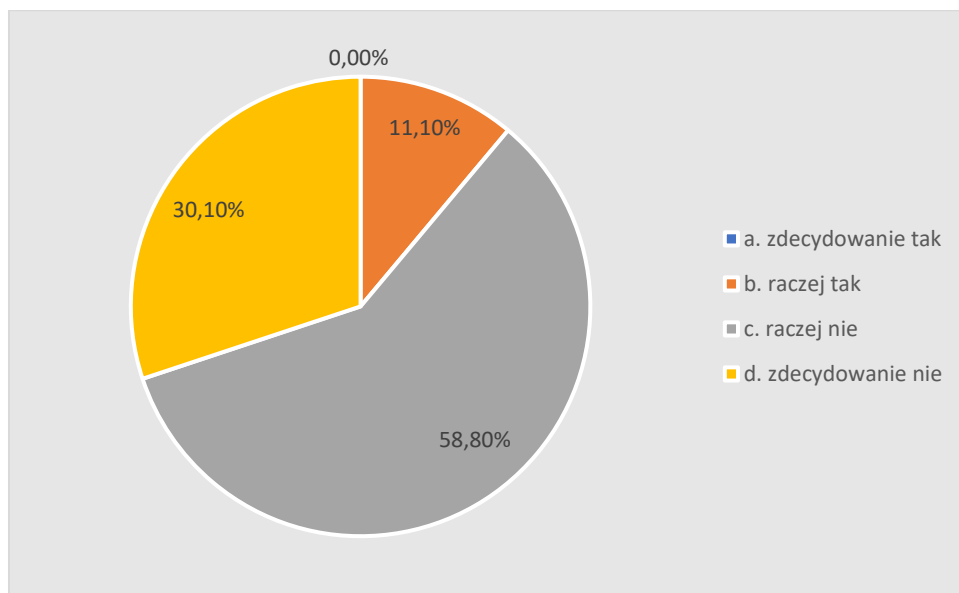
Wykres 20 Ocena dostępności do placówek zdrowotnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podejmowane działań na rzecz osób starszych w gminie zostały ocenione pozytywnie przez zaledwie 11% respondentów. Pozostali uznali, że gmina nie podejmuje wystarczających działań na rzecz wspierania rozwoju i aktywizacji osób starszych.

Wykres 21 Ocena działań podejmowanych na terenie gminy w odniesieniu do osób starszych

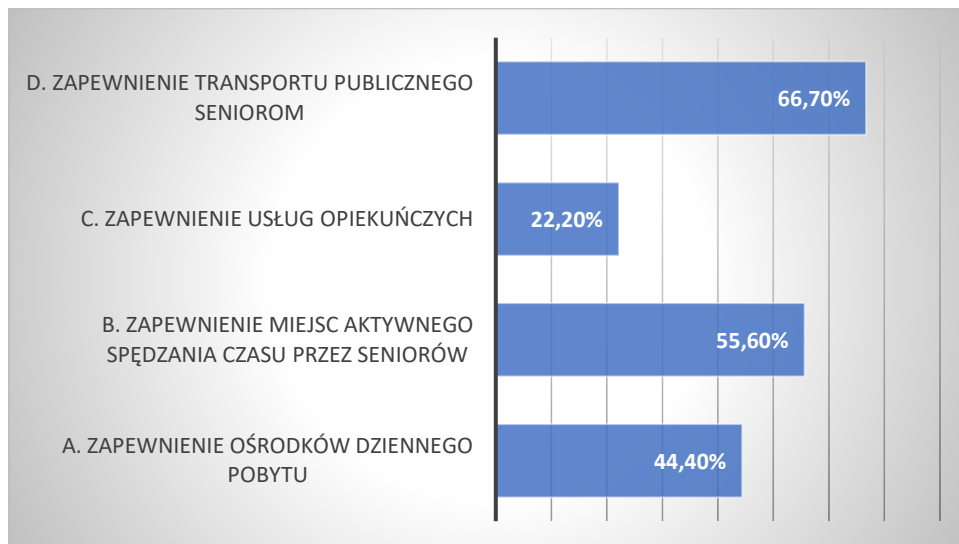

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według mieszkańców gminy biorących udział w badaniu w ramach działań podejmowanych na rzecz osób starszych widoczna jest potrzeba zapewnienia transportu publicznego dla seniorów (66,7%). Również ponad połowa badanych uznaje, że widnieje potrzeba

zapewnienia miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego (55,6% badanych). Niewiele mniej, bo 44,4% respondentów, jest zdania, że gmina powinna zapewnić ośrodki dziennego pobytu dla osób starszych.

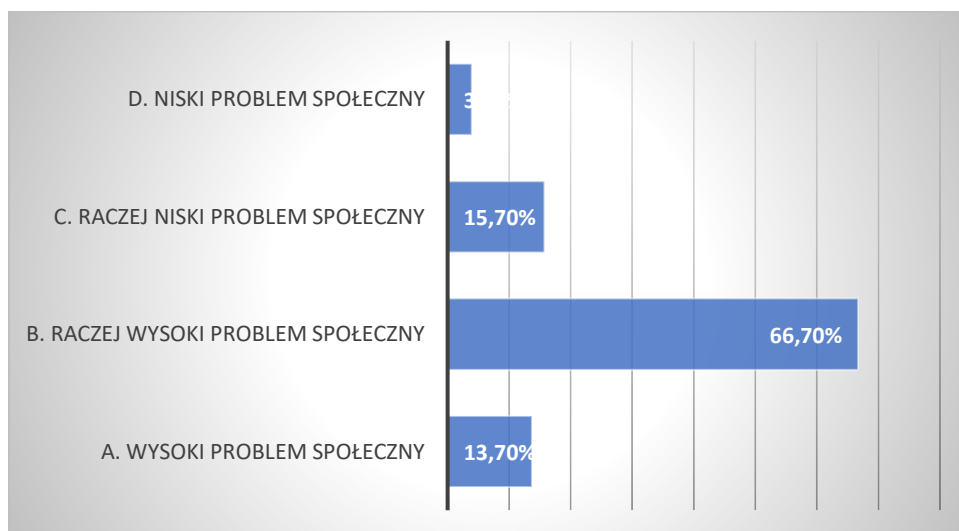
Wykres 22 Działania wspierające osoby starsze

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza danych dotyczących występowania zjawiska uzależnień na terenie gminy wskazuje na wzrastającą liczbę osób uzależnionych. Również w opinii respondentów problem ten uchodzi za jeden z poważniejszych negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy. 66,7% badanych uznało uzależnienia za raczej wysoki problem społeczny, a 13,7% - z wysoki problem społeczny.

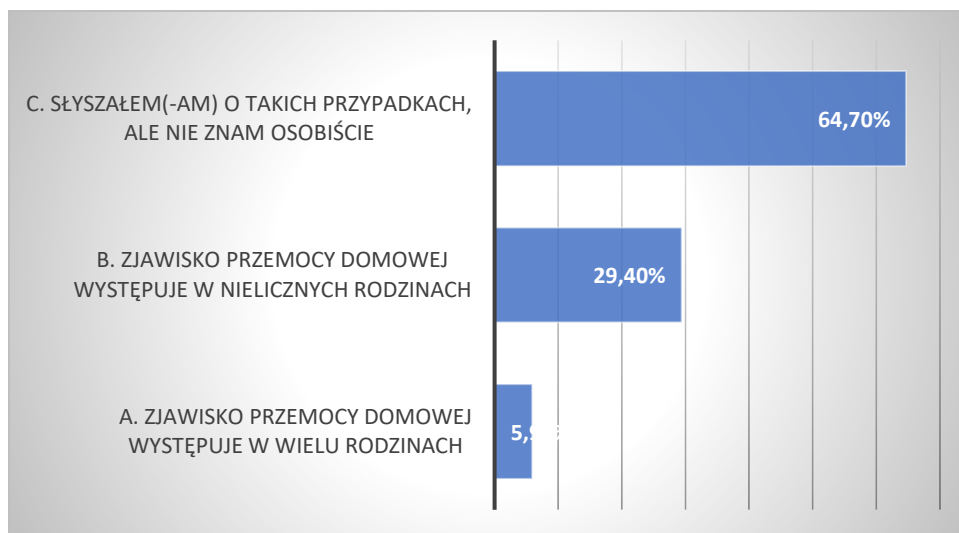
Wykres 23 Problem uzależnień

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z kolei w sprawie oceny występowania zjawiska przemocy domowej w największym stopniu (64,7%) respondenci wskazali, że słyszeli o takich przypadkach, ale nie znają ich osobiście. 29,4% badanych uważa, że problem przemocy domowej występuje w nielicznych rodzinach na terenie gminy, a tylko 5,9% osób wskazuje, że przemoc występuje w wielu rodzinach.

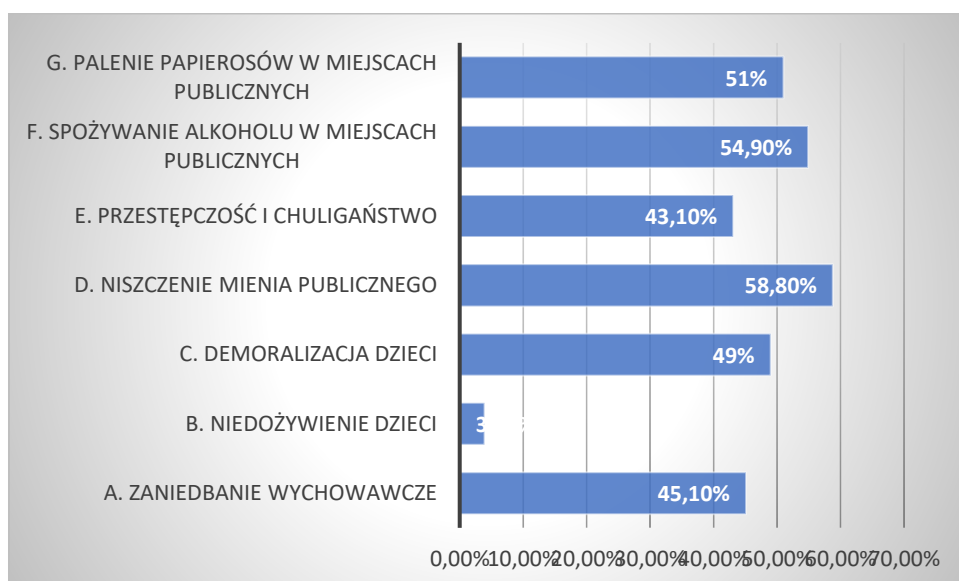
Wykres 24 Problem przemocy domowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci wskazali, że do problemów najczęściej występujących wśród dzieci i młodzieży należą: niszczenie mienia publicznego (58,8%) oraz spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (54,9%). Kolejno wskazano, że również problemem w odniesieniu do dzieci i młodzieży jest palenie papierosów w miejscach publicznych (51%), następnie demoralizacja dzieci (49%) oraz zaniedbania wychowawcze (45,1%). Problemem o najniższym natężeniu według badanych jest zjawisko niedożywienia dzieci (3,9%).

Wykres 25 Problemy dotyczące dzieci i młodzieży

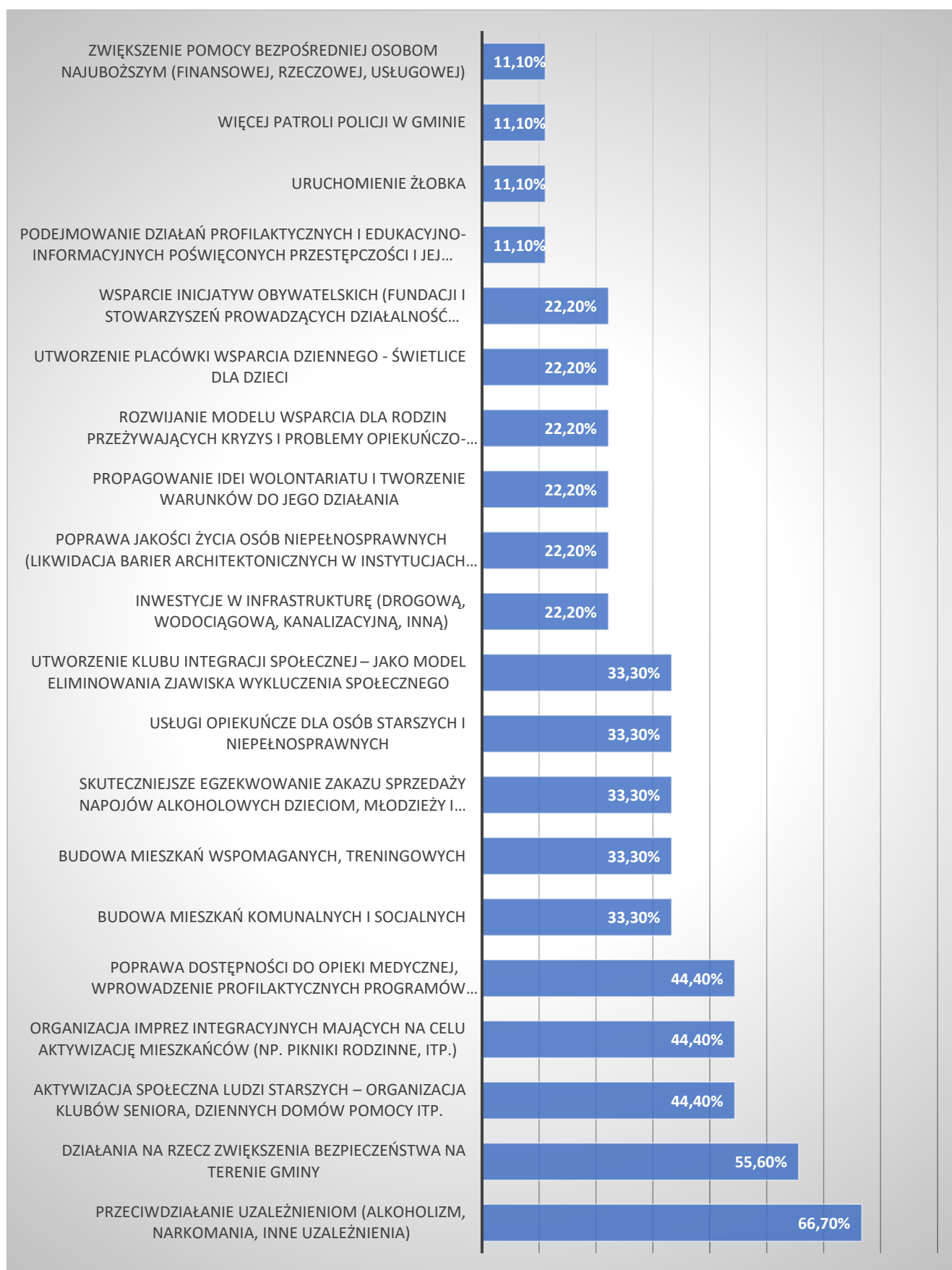
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród działań, które należałoby podjąć w najbliższej przyszłości, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym na terenie gminy w opinii respondentów należą kolejno:

- przeciwdziałanie uzależnieniom (66,7%),
- działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa na terenie gminy (55,6%),
- aktywizacja ludzi starszych (44,4%),
- organizacja imprez integracyjnych (44,4%),
- poprawa dostępności do opieki medycznej (44,4%).

Na poniższym wykresie zaprezentowano działania w kolejności od najważniejszy do mniej ważnych w opinii respondentów.

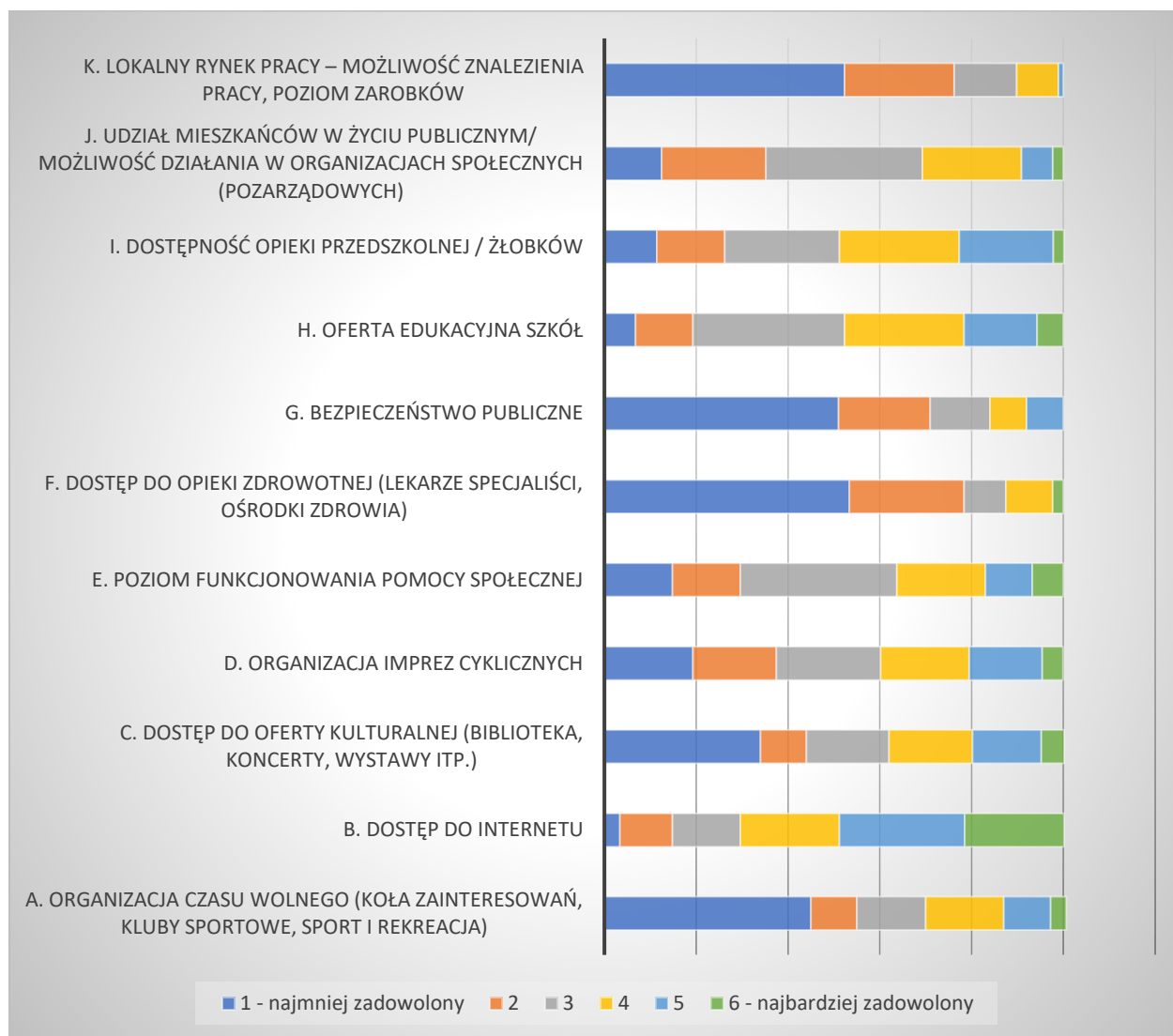
Wykres 26 Działania, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Cena uwarunkowań poszczególnych warunków życia została zaprezentowana na poniższym wykresie. W opinii respondentów najbardziej niekorzystnie oceniona została dostępność do opieki zdrowotnej, lokalny rynek pracy jako brak możliwości znalezienia pracy, niski poziom zarobków, organizacja czasu wolnego, bezpieczeństwo publiczne oraz dostęp do oferty kulturalnej.

Wykres 27 Ocena zadowolenia respondentów z poszczególnych uwarunkowań

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na podstawie przeprowadzonych badań respondenci wskazali, że na terenie gminy najczęściej korzystając z pomocy instytucji tj., OPS, GOKiBP czy podmioty lecznicze. Oceniają dostęp do tych placówek na poziomie „dobrym”.

Zgodnie z dokonaną charakterystyką gminy oraz przeprowadzonymi badaniami społecznymi wśród mieszkańców gminy zdiagnozowano następujące problemy społeczne występujące

w gminie Chrzypsko Wielkie.

Schemat 1 Główne problemy społeczne na terenie gminy Chrzypsko Wielkie

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonych badań społecznych można wysunąć wnioski, że zdiagnozowane problemy dotyczą najczęściej dzieci i młodzieży, osób starszych, rodzin znajdujących się w kryzysie oraz osób z niepełnosprawnościami. Rozwój polityki społecznej w gminie Chrzypsko Wielkie powinien skupiać się przede wszystkim na:

- potrzebie rozszerzenia oferty profilaktyki uzależnień i wsparcia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży;
- podejmowaniu działań interwencyjnych i edukacyjnych dotyczących profilaktyki uzależnień (w tym behawioralnych) i przemocy;
- zwiększeniu dostępności mieszkań socjalnych oraz programów aktywizacji

zawodowej;

- tworzenia przestrzeni dla zwiększenia aktywności społecznej osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- tworzeniu przestrzeni dla dzieci i młodzieży do integracji, rozwoju i swobodnej aktywności;
- promowaniu współpracy międzyinstytucjonalnej (szkoły, OPS, Policja, NGO) oraz włączaniu mieszkańców w działania społeczne.

Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwypatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 18 Analiza SWOT

MOCNE STRONY
• Atrakcyjne położenie i zasoby przyrodnicze gminy (Pojezierze Międzychodzko-Sierakowskie, liczne jeziora, Natura 2000, plaża, szlaki; potencjał rekreacji i agroturystyki). • Dobrze rozwinięta oferta spędzania czasu wolnego o okresie letnim (sporty wodne). • Dodatnie saldo migracji. • Silny kapitał społeczny i instytucjonalny: aktywne OSP (8 jednostek), GOKiBP z bogatą ofertą stałych zajęć i wydarzeń, współpraca z NGO; działający ŚDS. • Stabilna sieć usług publicznych w skali gminy: Zespół Szkół (przedszkole + szkoła), zajęcia specjalistyczne; rosnąca liczba porad POZ po pandemii; dwa programy osłonowe („Asystent osobisty”, „Opieka wytchnieniowa”). • Niski poziom bezrobocia łącznie i umiarkowanie rosnąca liczba podmiotów REGON. • Dobre doświadczenie w projektach profilaktycznych i współpracy międzyinstytucjonalnej (Programy profilaktyczne, Zespół Interdyscyplinarny, punkt konsultacyjny).
SŁABE STRONY
• Depopulacja i starzenie się społeczeństwa, rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym; obciążenie demograficzne. • Ograniczona dostępność usług zdrowotnych, brak własnych programów profilaktycznych.

- Niedostateczna infrastruktura i dostępność dla osób z niepełnosprawnościami (bariery architektoniczne, transport).
- Wyraźne problemy społeczne w wybranych grupach: wysoki udział długotrwale bezrobotnych i kobiet w bezrobociu; rosnące uzależnienia; przemoc w rodzinie.
- Słabo rozwinięta oferta miejsc aktywności i opieki dla seniorów.
- Brak marki gminy.
- Niewystarczający poziom zapewnienia bezpieczeństwa na terenie gminy.
- Demoralizacja dzieci i młodzieży, kryzys rodzin, brak autorytetów we współczesnym świecie.

SZANSE

- Finansowanie zewnętrzne (EFS+, programy senioralne, zdrowie psychiczne, infrastruktura społeczna i dostępność; środki dla OSP, turystyka zrównoważona).
- Popyt regionalny na rekreację blisko natury (60 km od Poznania; krótkie pobyty, sporty wodne, rower).
- Rozwój usług dla osób starszych i zależnych (kluby seniora, opieka wytchnieniowa, teleopieka, transport „na telefon”).
- Partnerstwa lokalne (NGO, parafie, koła gospodyń, przedsiębiorcy, PUP, OSP) i ekonomia społeczna.
- Cyfryzacja i teleusługi (teleporady, e-usługi urzędowe, zdalne wsparcie psychologiczne).
- Marka miejsca i produkty lokalne (agroturystyka, szlaki tematyczne: wodny, rowerowy, historyczny; festiwale).

ZAGROŻENIA

- Trwałe trendy demograficzne (odpływ młodych, niski przyrost naturalny, wzrost liczby osób starszych w wieku poprodukcyjnym).
- Nasilanie problemów społecznych (uzależnienia, przemoc, samotność seniorów) i rosnące koszty opiekuńcze.
- Wahania gospodarcze i inflacja, trudności w zakładaniu i prowadzeniu własnych działalności gospodarczych.
- Presja sezonowości turystyki bez odpowiedniej infrastruktury i oferty całorocznej.
- Wzrost liczby interwencji OSP (pożary, miejscowe zagrożenia, fałszywe alarmy) przy potrzebie zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa na wypadek zagrożeń i klęsk żywiołowych.
- Ryzyko wykluczenia transportowego i cyfrowego (szczególnie seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami).

Źródło: opracowanie własne

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy uwarunkowań społecznych oraz zasobów infrastrukturalnych gminy Chrzypsko Wielkie, a także na podstawie przeprowadzonych badań społecznych wśród mieszkańców gminy stwierdza się, że w zakresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2032 należy zwrócić szczególną uwagę na realizację następujących działań:

1. Wsparcie dla osób starszych i schorowanych

- Uzupełnić działania o cyfrową aktywizację seniorów – warsztaty z obsługi smartfonów, portali urzędowych i usług zdrowotnych online (np. e-recepta, e-rejestracja).
- Rozważyć rozszerzenie oferty usług opiekuńczych środowiskowych, w tym asystentów osób starszych i programy „złotej godziny” – szybkiego reagowania w sytuacjach zagrożenia życia.
- Zwiększyć liczbę programów integrujących pokolenia (międzypokoleniowe inicjatywy w szkołach i GOK-u).
- Tworzenie miejsc integracji i aktywizacji seniorów na terenie gminy.

2. Wsparcie rodzin i dzieci

- Wprowadzić monitoring efektywności pracy asystentów rodzinnych (liczba rodzin objętych wsparciem, rezultaty usamodzielniania).
- Uzupełnić działania o profilaktykę uzależnień behawioralnych (media społecznościowe, gry, hazard) – co odpowiada wnioskowi z diagnozy społecznej.
- Włączyć organizacje pozarządowe i szkołę do prowadzenia lokalnych programów przeciwdziałania przemocy i wspierania zdrowia psychicznego młodzieży.
- Wdrożyć programy edukacyjne i profilaktyczne dla rodzin i rodziców borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

3. Aktywizacja zawodowa i przeciwdziałanie ubóstwu

- Rozszerzyć współpracę z PUP o programy stażowe i kursy zawodowe w sektorach lokalnych (turystyka, rolnictwo ekologiczne, usługi opiekuńcze).
- Stworzyć gminny fundusz mikrograntów dla osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą na terenie gminy.
- Po 2–3 latach wdrożenia przeprowadzić ewaluację skuteczności – czy liczba osób długotrwale bezrobotnych maleje w stosunku do wartości bazowej z 2024 r.

4. Uzależnienia i przemoc domowa

- Opracować lokalny program wsparcia rodzin dotkniętych przemocą, łączący pomoc psychologiczną, prawną i socjalną.
- Rozszerzyć działalność Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) o komponent „wczesnej interwencji” w szkołach i świetlicach.
- Zwiększyć środki na profilaktykę społeczną i edukację równościową, co może zmniejszyć skalę problemów zgłaszanych do OPS.

Po wdrożeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chrzypsko Wielkie rekomenduje się:

- regularną ewaluację działań i dostosowywanie wskaźników,
- rozwój cyfrowych form wsparcia i komunikacji z mieszkańcami,
- wzmocnienie roli organizacji pozarządowych i partnerstw międzyinstytucjonalnych,
- wdrażanie działań aktywizujących seniorów i młodzież,
- zwiększenie transparentności procesu monitoringu poprzez raportowanie wyników publicznie.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Chrzypsko Wielkie po wdrożeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026–2032 opiera się na idei solidarnej, bezpiecznej i aktywnej wspólnoty lokalnej, w której każdy mieszkaniec – niezależnie od wieku, stanu zdrowia czy sytuacji materialnej – ma możliwość rozwoju, uczestnictwa w życiu społecznym i współdecydowania o sprawach lokalnych. Realizacja założonych celów Strategii ma doprowadzić do wzmocnienia kapitału społecznego, ograniczenia wykluczenia oraz zwiększenia jakości życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu naturalnych i kulturowych walorów gminy. Po wdrożeniu Strategii Chrzypsko Wielkie stanie się gminą, w której rozwinięte zostaną trwałe więzi społeczne, a mieszkańcy aktywnie uczestniczą w życiu wspólnoty. Dzięki zwiększeniu roli organizacji pozarządowych, sołectw i grup nieformalnych, rozwinięta zostanie kultura współpracy i wolontariatu.

Chrzypsko Wielkie po 2032 roku ma być miejscem, w którym każdy mieszkaniec ma zapewniony dostęp do kompleksowego systemu wsparcia społecznego, zdrowotnego i edukacyjnego. Wzrośnie dostępność usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i psychologicznych, szczególnie dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Dzięki wdrożeniu działań z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej, zmniejszy się liczba

osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej, a gmina stanie się bardziej samowystarczalna społecznie.

Strategia przyczyni się do budowy zdrowego stylu życia i profilaktyki społecznej.

Zostaną rozwinięte programy przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, a także zajęcia sportowe i rekreacyjne dostępne dla dzieci, młodzieży i seniorów. Nowoczesne systemy bezpieczeństwa (OPS, Zespół Interdyscyplinarny, współpraca z Policją) zapewnią mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa w codziennym życiu. Poprawi się również infrastruktura rekreacyjna – ścieżki rowerowe, tereny zielone, miejsca spotkań nad jeziorem i w przestrzeni publicznej, co wpłynie pozytywnie na budowanie dobrych relacji między mieszkańcami.

Chrzypsko Wielkie stanie się gminą zdrowia, bezpieczeństwa i równych szans.

Po wdrożeniu Strategii gmina będzie wspierać rozwój lokalnej przedsiębiorczości, ekonomii społecznej i turystyki opartej na zasobach przyrodniczych.

Po pełnym wdrożeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026–2032 gmina Chrzypsko Wielkie będzie postrzegana jako: **„Nowoczesna, solidarna i zintegrowana wspólnota, w której każdy mieszkaniec ma szansę na godne życie, rozwój i uczestnictwo w społeczeństwie lokalnym.”**

Cele strategiczne i operacyjne

Zaplanowane działania w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2032 służyć mają minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie gminy. Dodatkowo wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Głównym celem Strategii jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez zbudowanie sprawnego i profesjonalnego systemu wsparcia społecznego na terenie gminy Chrzypsko Wielkie. Strategiczne cele składają się na cel główny i są konieczne do osiągnięcia, aby przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom społecznym. Na poniższym schemacie przedstawiono cele strategicznego działania gminy w obszarze społecznym, a w formie tabelarycznej zaprezentowano odpowiadające im cele operacyjne.

Schemat 2 Cele strategiczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19 Cele operacyjne

Cele strategiczne	Cele operacyjne
Cel I WSPARCIE DLA OSÓB STARSZYCH I SCHOROWANYCH	1. Określenie skali i charakteru potrzeb seniorów oraz osób przewlekle chorych. 2. Zapewnienie ciągłości świadczeń zdrowotnych i usług wspierających. 3. Przeciwdziałanie izolacji – budowanie więzi i integracji społecznej. 4. Rozbudowa usług opiekuńczych w domu i środowisku lokalnym. 5. Promocja aktywnego starzenia się i rozwój wolontariatu senioralnego. 6. Poprawa dostępności przestrzeni i infrastruktury publicznej.
Cel II WSPARCIE DLA RODZIN DYSFUNKCYJNYCH	1. Rozpoznanie i opis potrzeb rodzin zagrożonych dysfunkcją. 2. Szybkie reagowanie i towarzyszenie wychowawcze na wczesnym etapie. 3. Podnoszenie umiejętności rodzicielskich. 4. Włączanie rodzin w życie lokalne i pobudzanie ich aktywności. 5. Poszerzenie dostępu do usług specjalistycznych.
Cel III WSPARCIE DLA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	1. Identyfikacja osób i grup narażonych na wykluczenie. 2. Poszerzenie dostępu do usług społecznych, aktywizacyjnych i wspierających. 3. Pomoc w powrocie na rynek pracy i do życia społecznego. 4. Wspieranie oddolnych inicjatyw jednoczących mieszkańców.

	5. Rozwijanie kompetencji społecznych i edukacyjnych osób zagrożonych wykluczeniem. 6. Wzmocnienie współdziałania instytucji na rzecz ograniczania wykluczenia. 7. Wspieranie integracji oraz rozwoju dzieci i młodzieży z grup ryzyka.
Cel IV WSPARCIE DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ	1. Określenie skali i dynamiki uzależnień oraz przemocy w gminie. 2. Zapewnienie szybkiego dostępu do terapii, poradnictwa i pomocy prawnej. 3. Wzmacnianie systemu wsparcia – instytucji i środowiska lokalnego. 4. Edukacja i profilaktyka dotycząca uzależnień oraz przemocy. 5. Zacieśnianie współpracy służb i instytucji w przeciwdziałaniu przemocy.

Źródło: opracowanie własne

Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi

Strategia jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwycięzenie problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie konieczne jest zachowanie jego spójności z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. Dotyczy to dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. W poniższym zestawieniu uwzględniono najważniejsze dokumenty strategiczne, z którymi cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2032 zachowują zgodność.

- Poziom gminny

Strategia Rozwoju Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2023-2030

Cel główny: zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Chrzypsko Wielkie

Cel społeczny:

1. poprawę szeroko pojętych warunków edukacyjnych dzieci (w szczególności poza samą szkołą),
2. poprawę warunków opiekuńczych i oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów, co ma zapobiec osłabianiu się integracji międzypokoleniowej społeczeństwa gminy.

Cel gospodarczy:

1. poprawę jakości promocji i marketingu terytorialnego,
2. tworzenie sieciowanego produktu turystycznego.

Cel przestrzenno-środowiskowy:

1. dążenie do równego dostępu do infrastruktury podstawowej (bytowej),
2. dalsza poprawa ładu przestrzenno-środowiskowego i czynne jego kształtowanie zwłaszcza poprzez nowe plany zagospodarowania i gminny program rewitalizacji.

• Poziom powiatowy

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Międzychodzkiem na lata 2016-2030

Cel główny: Profesjonalny system wsparcia rodziny i dziecka oparty na partnerstwie i współpracy.

Cele szczegółowe:

- Pomoc rodzinom w ich właściwym funkcjonowaniu,
- Pomoc w realizacji programu usamodzielnienia wychowankom pieczy zastępczej pochodzącym z Powiatu Międzychodzkiego.

Cel główny: Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, rehabilitacji i edukacji poprzez usuwanie barier i ich aktywizację oraz zwiększenie świadomości społeczeństwa o prawach, potrzebach i wartościach osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

- Rozwój możliwości uczenia się i rozwoju każdego niepełnosprawnego dziecka w integracyjnej grupie przedszkolnej i klasie szkolnej,
- Rozwój możliwości uczenia się i rozwoju każdego niepełnosprawnego dziecka w integracyjnej grupie przedszkolnej i klasie szkolnej,
- Rozwój bazy rehabilitacyjnej i opieki zdrowotnej skierowanej do osób niepełnosprawnych,
- Stworzenie możliwości pracy dla osób niepełnosprawnych w każdej gminie powiatu międzychodzkiego,
- Organizacja systemu działań wspierających osoby niepełnosprawne i ich opiekunów,
- Rozwój systemu działań społecznych i organizacyjnych umożliwiających osobom niepełnosprawnym rozwój osobisty oraz aktywny udział w życiu społeczności lokalnej.

Cel główny: Propagowanie profilaktyki w zakresie ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa publicznego.

Cele szczegółowe:

- Propagowanie zdrowego stylu życia,
- Powiększenie poczucia bezpieczeństwa w społeczności lokalnej.

Cel główny: Spójny powiązany ze sobą sposób współdziałania w obszarze polityki społecznej.

Cele szczegółowe:

- Bieżąca i ścisła współpraca z organami rządowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.
- Poziom wojewódzki

Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030

Cele strategiczne:

1. Usługi społeczne dostępne i wysokiej jakości
2. Infrastruktura zróżnicowana i dostępna w środowisku lokalnym
3. Wielkopolska obywatelska, potrafiąca się samoorganizować
4. Mieszkańcy aktywni i włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego
5. Regionalny system polityki społecznej – skoordynowany, wielosektorowy i międzyinstytucjonalny

Kierunki działań w ramach polityki społecznej

Elementem rozwiązywania problemów społecznych jest wdrażanie polityki społecznej, zwanej też polityką socjalną. Polityka ta polega na celowej działalności państwa i innych podmiotów w kształtowaniu warunków życia i pracy ludzi oraz stosunków międzyludzkich.

Jej celem jest zaspokojenie potrzeb indywidualnych i społecznych. Polityka społeczna dotyczy m.in.: spraw rodzinnych, zatrudnienia, kształcenia, wyżywienia, mieszkania, kultury, ochrony zdrowia, organizacji wypoczynku i turystyki, walki z patologiami społecznymi.

W kontekście diagnozy głównych problemów i negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy Chrzypsko Wielkie, sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych.

Tabela 20 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I

WSPARCIE DLA OSÓB STARSZYCH I SCHOROWANYCH		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Określenie skali i charakteru potrzeb seniorów oraz osób przewlekle chorych.	1. Systematyczne monitorowanie potrzeb osób starszych, schorowanych, samotnych i z niepełnosprawnością. 2. Przeprowadzenie badań społecznych i stworzenia bazy osób potrzebujących wsparcia.	- liczba osób monitorowanych (> 10/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
Zapewnienie ciągłości świadczeń zdrowotnych i usług wspierających.	1. Dostęp do usług pielęgniarских i rehabilitacyjnych. 2. Wsparcie transportowe do placówek medycznych. 3. Rozwój umiejętności cyfrowych wśród osób starszych i samotnych.	- liczba usług (>10/rok) - liczba usług (>1/rok) - liczba usług (>1/rok)
Przeciwdziałanie izolacji – budowanie więzi i integracji społecznej.	1. Organizacja spotkań i grup wsparcia. 2. Działania aktywizujące (warsztaty, zajęcia ruchowe itp.) 3. Integracja międzypokoleniowa. 4. Wzmocnienie warunków do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>5/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>2/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
Rozbudowa usług opiekuńczych w domu i środowisku lokalnym.	1. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa”. 2. Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. 3. Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniora” 4. Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	- liczba osób objętych wsparciem (> 5/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 5/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 5/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 1/rok)

	5. Realizacja innych działań i projektów ukierunkowanych na pomoc i wsparcie osób starszych, np. Teleopieka, pomoc sąsiedzka.	
Promocja aktywnego starzenia się i rozwój wolontariatu senioralnego.	1. Kampanie promujące zdrowy styl życia. 2. Działalność i rozwój Klubu Seniora i UTW. 3. Zaangażowanie seniorów w wolontariat senioralny. 4. Realizacja działań prozdrowotnych wśród osób starszych, samotnych, z niepełnosprawnością.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
Poprawa dostępności przestrzeni i infrastruktury publicznej.	1. Podejmowanie działań w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami. 2. Rozwój infrastruktury dla osób starszych. 3. Zwiększenie dostępności do mieszkań o najmie socjalnym, komunalnych i treningowych oraz wspomaganych.	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba miejsc integracji (> 2) - liczba mieszkań (≥ 1)
Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim, Urząd Gminy Chrzypsko Wielkie	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz osób starszych, zależnych, niepełnosprawnych. Realizacja działań na rzecz zwiększenia aktywności osób starszych poprzez kompleksową realizację działań ukierunkowanych na wsparcie i integrację osób starszych oraz pobudzenie ich aktywności społecznej.	
Czas realizacji działań:	2026-2032	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II

WSPARCIE DLA RODZIN DYSFUNKCYJNYCH		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Rozpoznanie i opis potrzeb rodzin zagrożonych dysfunkcją.	1. Stworzenie lokalnej bazy danych rodzin potrzebujących. 2. Prowadzenie diagnozy środowiskowej. 3. Współpraca z instytucjami w zakresie diagnozowania potrzeb.	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok)
Szybkie reagowanie i towarzyszenie wychowawcze na wczesnym etapie.	1. Utworzenie placówki wsparcia dziennego. 2. Realizacja w placówkach edukacyjnych tematyki dotyczącej przygotowania do życia w rodzinie, wzmacniania własnej wartości, empatii, pobudzenia społecznego, a także profilaktyki uzależnień. 3. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 4. Propagowanie wśród młodzieży pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, w tym poprzez aktywizację sportową. 5. Organizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży. 6. Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. 7. Objęcie wsparciem asystenta rodziny rodzin dysfunkcyjnych.	- liczba utworzonych placówek (>1). - liczba przeprowadzonych działań (> 2/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok) - liczba i rodzaj udzielonego wsparcia (> 2/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 2/rok) - liczba zorganizowanych warsztatów (> 1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 4/rok) - liczba rodzin objętych wsparciem (> 1/rok)
Podnoszenie umiejętności rodzicielskich.	1. Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców, którzy borykają się z trudnościami opiekuńczymi.	- liczba zorganizowanych warsztatów (>1/rok)

	2. Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego. 3. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów. 4. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i izolacją społeczną	- liczba przeprowadzonych działań (> 2/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok) - liczba rodzin objętych wsparciem (> 5/rok) - liczba udzielonych porad psychologiczno-pedagogicznych (> 25/rok)
Włączanie rodzin w życie lokalne i pobudzanie ich aktywności.	1. Realizacja działań ukierunkowanych na integrację międzypokoleniową oraz aktywność społeczną osób starszych i niepełnosprawnych, w szczególności poprzez włączanie w inicjatywy wolontarystyczne i międzypokoleniowe. 2. Tworzenie grup wsparcia. 3. Pomoc dla rodzin wspierających.	- liczba organizowanych działań (> 1/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 30/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok)
Poszerzenie dostępu do usług specjalistycznych.	1. Działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego 2. Organizacja miejsc integracji społecznej (np. Kluby Seniora, Placówki Wsparcia Dziennego, świetlice środowiskowe itp.). 3. Współpraca z innymi gminami w celu zbudowania spójnego systemu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (zajęcia pozalekcyjne, dodatkowe warsztaty, imprezy plenarne, zajęcia sportowe itp.).	- liczba udzielonych porad (> 30/rok) - liczba miejsc integracji (> 2) - liczba i rodzaj współpracy (> 2/rok)

	4. Zapewnienie pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.	- liczba godzin pracy psychologa/pedagoga szkolnego (>5/tydzień)
Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim, Urząd Gminy Chrzypsko Wielkie	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, zapewniający dzięki współpracy poszczególnych uczestników i kompetencji kadry różnorodne formy pomocy, w szczególności uprzedzający sytuacje kryzysowe i zabezpieczający poszanowanie praw dzieci.	
Czas realizacji działań:	2026-2032	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III

WSPARCIE DLA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Identyfikacja osób i grup narażonych na wykluczenie.	1. Przeprowadzenie lokalnej diagnozy i mapowania problemów wykluczenia. 2. Identyfikacja grup marginalizowanych (np. osoby samotne, bezrobotne, migranci)	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba osób wykluczonych (>25/rok)
Poszerzenie dostępu do usług społecznych, aktywizacyjnych i wspierających.	1. Organizacja współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności społecznej na rzecz lokalnej społeczności. 2. Wolontariat na rzecz osób potrzebujących w gminie, np. pomoc sąsiedzka.	- liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba wolontariuszy (> 1/rok)
Pomoc w powrocie na rynek pracy i do życia społecznego.	1. Wsparcie na rzecz osób bezrobotnych i zagrożonych ubóstwem (pomoc w formie zasiłków). 2. Udzielenie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w kryzysie. 3. Szkolenia dla osób bezrobotnych.	- liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 30/rok)
Wspieranie oddolnych inicjatyw jednoczących mieszkańców.	1. Propagowanie aktywności społecznej w wieku poprodukcyjnym. 2. Realizacja projektów ukierunkowanych na wzrost aktywności społecznej osób starszych i zagrożonych izolacją. 3. Wsparcie instytucjonalne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok) - liczba zrealizowanych projektów (> 1/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok)

Rozwijanie kompetencji społecznych i edukacyjnych osób zagrożonych wykluczeniem.	1. Tworzenie miejsc integracji społecznej. 2. Rozwijanie pozaszkolnych form wsparcia dla dzieci i młodzieży. 3. Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	- liczba miejsc integracji (> 2) - liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba zorganizowanych działań (> 1/rok)
Wzmocnienie współdziałania instytucji na rzecz ograniczania wykluczenia.	1. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych z terenu gminy. 2. Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z terenu gminy. 3. Realizowanie projektów związanych z rozwojem kompetencji zawodowych oraz społecznych, służących aktywizacji osób bezrobotnych.	- liczba osób objętych wsparciem (> 1/rok) - liczba i rodzaj współpracy (> 1/rok) - liczba przeprowadzonych projektów (> 1/rok)
Wspieranie integracji oraz rozwoju dzieci i młodzieży z grup ryzyka.	1. Tworzenie miejsc integracji dla dzieci i młodzieży. 2. Utworzenie świetlicy środowiskowej. 3. Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	- liczba miejsc integracji (> 1/rok) - liczba świetlic (≥ 1) - liczba przeprowadzonych projektów (> 1/rok)
Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim, Urząd Gminy Chrzypsko Wielkie, PUP	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez podejmowanie działań na rzecz osób bezrobotnych, ubogich, seniorów, osób niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.	
Czas realizacji działań:	2026-2032	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV

WSPARCIE DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Określenie skali i dynamiki uzależnień oraz przemocy w gminie.	1. Prowadzenie analiz lokalnych danych. 2. Monitorowanie zgłoszeń do OPS, Policji, placówek oświatowych.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok) - liczba zgłoszeń (> 1/rok)
Zapewnienie szybkiego dostępu do terapii, poradnictwa i pomocy prawnej.	1. Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemem uzależnień. 2. Organizowanie pomocy specjalistycznej dla członków rodzin, które borykają się z problemem uzależnień i przemocy domowej. 3. Wspieranie osób uzależnionych, organizowanie dla nich pomocy specjalistycznej.	- liczba osób objętych wsparciem (> 10/rok) - liczba i rodzaj pomocy (> 2/rok) - liczba rodzin objętych wsparciem (> 5/rok) - liczba i rodzaj pomocy (> 2/rok) - liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok)
Wzmacnianie systemu wsparcia – instytucji i środowiska lokalnego.	1. Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występuje problem przemocy domowej poprzez np. organizację zajęć, świetlice środowiskowe, zajęcia integracyjne, warsztaty itp. 2. Organizacja specjalistycznej pomocy psychospołecznej, prawnej w ramach świadczonych usług Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego. 3. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym.	- liczba osób objętych wsparciem (> 20/rok) - liczba udzielonych porad (> 50/rok) - liczba Niebieskich Kart (< 17/rok)

	4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	- liczba osób objętych wsparciem (< 10/rok)
Edukacja i profilaktyka dotycząca uzależnień oraz przemocy.	1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień (ulotki, plakaty).	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok)
	2. Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione i ich rodziny, a także przez sprawców i ofiary przemocy domowej za pośrednictwem np. mediów, materiałów drukowanych czy spotkań mieszkańców ze specjalistami.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok)
	3. Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy w zakresie problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (> 1/rok)
Zacieśnianie współpracy służb i instytucji w przeciwdziałaniu przemocy.	1. Realizacja programów profilaktycznych oraz wspieranie ofert alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin borykających się z problemem alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej.	- liczba przeprowadzonych programów (> 1/rok)
	2. Podejmowanie działań o charakterze interwencyjnym w sytuacji nadużywania napojów alkoholowych oraz stosowania przemocy.	- liczba przeprowadzonych działań (> 2/rok)
	3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej.	- liczba przeprowadzonych działań (> 1/rok)

Realizatorzy celów i działań:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim, Urząd Gminy Chrzypsko Wielkie
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, GKRPA, ZI, służba zdrowia
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, gdzie występują zjawiska uzależnień oraz przemocy domowej. Objęcie wsparciem osoby uzależnione oraz sprawców przemocy oraz udzielenie wsparcia członkom tych rodzin. Działania mają na celu minimalizację negatywnych zjawisk społecznych i przeciwdziałanie demoralizacji dzieci i młodzieży.
Czas realizacji działań:	2026-2032

Źródło: opracowanie własne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim będzie pełnił funkcję podmiotu odpowiedzialnego za realizację i koordynację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026–2032. Do jego zadań należeć będzie prowadzenie regularnych działań związanych z monitorowaniem i oceną wdrażanych rozwiązań, w celu sprawdzenia skuteczności podejmowanych inicjatyw oraz oceny, czy zaplanowane cele odpowiadają aktualnym potrzebom i priorytetom społecznym. Celem tych działań będzie również identyfikacja i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze gminy.

Proces monitoringu opierać się będzie na zbieraniu i analizie danych dotyczących zrealizowanych lub trwających działań oraz ich wpływu na założone cele strategii. Zgromadzone informacje pozwolą na wczesne wykrywanie potencjalnych trudności, wdrażanie działań naprawczych oraz ocenę skuteczności przyjętego kierunku działań. Obserwacja realizacji poszczególnych wskaźników umożliwi dokładne określenie osiągniętych rezultatów i ich wpływu na zmniejszenie skali lokalnych problemów społecznych.

Roczne sprawozdanie z realizacji strategii przygotowuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim i przedstawia Wójtowi Gminy do dnia **31 maja każdego roku**.

Raport powinien zawierać:

- analizę wskaźników realizacji celów,
- opis działań podjętych w poprzednim roku,
- wnioski dotyczące potrzeb aktualizacji strategii lub modyfikacji działań.

Wskaźniki monitorujące powinny określać:

- wartość bazową (rok 2024),
- wartość docelową (rok 2032),
- źródło danych (OPS, PUP, GUS, ankiety lokalne),
- częstotliwość pomiaru (co najmniej raz w roku).

W procesie oceny stopnia wdrożenia dokumentu zostaną wykorzystane wskaźniki zawarte w Strategii, jak również dane pochodzące z publicznych baz statystycznych i systemów

informacyjnych jednostek realizujących strategię. Jeśli zajdzie taka potrzeba, przyjęte wskaźniki mogą być aktualizowane, by lepiej odzwierciedlały rzeczywisty przebieg działań.

Podsumowując, działania związane z systematycznym monitoringiem i ewaluacją Strategii mają na celu zapewnienie, że dokument pozostaje aktualny i zgodny z rzeczywistymi wyzwaniami społecznymi występującymi w gminie Chrzypsko Wielkie.

Spis map, schematów, tabel, wykresów

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Chrzypsko Wielkie w powiecie międzychodzkim.....	9
---	---

Spis schematów

Schemat 1 Główne problemy społeczne na terenie gminy Chrzypsko Wielkie	57
Schemat 2 Cele strategiczne	63

Spis tabel

Tabela 1 Liczba członków OSP na terenie gminy.....	15
Tabela 2 Liczba udziału OSP w pożarach i zagrożeniach miejscowych	16
Tabela 3 Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024	16
Tabela 4 Liczba bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2020-2024.....	22
Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2024 r.	33
Tabela 6 Liczba osób korzystających z zasiłków w latach 2020-2024	34
Tabela 7 Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2024 r.....	36
Tabela 8 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024....	36
Tabela 9 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2024 r.	37
Tabela 10 Liczba osób korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2024.....	37
Tabela 11 Liczba świadczeń opiekuńczych w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024	40
Tabela 12 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2024	43
Tabela 13 Problem uzależnień na terenie gminy w latach 2020-2024.....	45

Tabela 14 Liczba rozmów z osobą uzależnioną i członkami rodzin z problemem alkoholowym w latach 2020-2024	45
Tabela 15 Liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej w latach 2020-2024.....	46
Tabela 16 Dane z punktu informacyjno-konsultacyjnego w latach 2020-2024	47
Tabela 17 Formy pomocy profilaktycznej i liczba uczestników w latach 2020-2024	48
Tabela 18 Analiza SWOT	58
Tabela 19 Cele operacyjne	63
Tabela 20 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I.....	67
Tabela 21 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II.....	69
Tabela 22 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III.....	72
Tabela 23 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV	74

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024	10
Wykres 2 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024	11
Wykres 3 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2024	12
Wykres 4 Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2020-2024	12
Wykres 5 Saldo migracji w latach 2020-2024.....	13
Wykres 6 Liczba udzielanych porad lekarskich na terenie gminy w latach 2020-2024.....	14
Wykres 7 Liczba osób bezrobotnych w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024	22
Wykres 8 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024.....	24
Wykres 9 Liczba podmiotów rejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON w latach 2020-2024 .	25
Wykres 10 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024.....	32
Wykres 11 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2020-2024.....	32
Wykres 12 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2024	33
Wykres 13 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2020-2024	34
Wykres 14 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024	39
Wykres 15 Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2020-2024	42
Wykres 16 Liczba „Niebieskich Kart” na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2020-2024	47
Wykres 17 Ocena warunków życia na terenie gminy.....	49

Wykres 18 Problem osób z niepełnosprawnością.....	50
Wykres 19 Ocena pomocy dla osób z niepełnosprawnością	50
Wykres 20 Ocena dostępności do placówek zdrowotnych.....	51
Wykres 21 Ocena działań podejmowanych na terenie gminy w odniesieniu do osób starszych	51
Wykres 22 Działania wspierające osoby starsze	52
Wykres 23 Problem uzależnień	52
Wykres 24 Problem przemocy domowej	53
Wykres 25 Problemy dotyczące dzieci i młodzieży	54
Wykres 26 Działania, jakie należałoby podjąć w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.....	55
Wykres 27 Ocena zadowolenia respondentów z poszczególnych uwarunkowań	56